

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Αρ. Φακ.: ΛΕΥ/248/2022
Αρ. Τηλ. : 22409521
Αρ. Τηλεομ.: 22302067
Ηλεκ. Ταχ.: mlouca@tph.moi.gov.cy

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΗΣΕΩΣ

114 Γαλαν

12.11.4.2021

23 Μαρτίου 2022

Δήμαρχο Πάφου

Κύριε,

Θέμα: Ειδοποίηση στην Πολεοδομική Αρχή με αρ. Φακ. ΛΕΥ/248/2022, για την ανέγερση Σχολής Διοίκησης Τουρισμού, Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου στα Τεμ. Αρ. 1641, 770, Τμήμα 2, Φ/Σχ. 2-148-349, στο Δήμο Πάφου

Αναφέρομαι στην Ειδοποίηση της επικεφαλίδας ημερομηνίας 11/03/2021, που αφορά την ανέγερση Σχολής Διοίκησης Τουρισμού, Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, και με την παρούσα θα ήθελα να σας γνωρίσω τις απόψεις του Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως με βάση το Κεφάλαιο 30 – «Αναπτύξεις που Εκτελούνται από Κυβερνητικά Τμήματα και Υπηρεσίες» του Τοπικού Σχεδίου Πάφου.

2. Η ανάπτυξη προτείνεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της εντός του τεμαχίου με αρ. 1641, συνολικού εμβαδού 4295 τ.μ., ιδιοκτησίας του Δήμου Πάφου, ο οποίος υποβάλλει την παρούσα αίτηση μετά από σχετική συμφωνία με το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου ημερομηνίας 10/11/2021, και εν μέρει εντός του τεμαχίου 770, συνολικού εμβαδού 5781 τ.μ., ιδιοκτησίας της Εκκλησιαστικής Επιτροπής του Ιερού Ναού Παναγίας Παντάνασσας, για τα οποία έχει συναφθεί συμφωνία μεταξύ του Δήμου και της Εκκλησιαστικής Επιτροπής ημερομηνίας 9/3/2022 για την αξιοποίηση τους μέσα από τον ενιαίο χωροταξικό σχεδιασμό και την συνεπακόλουθη επίτευξη ενός ενιαίου αστικού συμπλέγματος, και που περιλαμβάνει διείσδυση μέρους του χώρου στάθμευσης της Σχολής εντός του τεμαχίου με αρ. 770, χωροθέτηση μνημείου, κατασκευή μικρού εξωτερικού καλυμμένου χώρου για τις ανάγκες της εκκλησίας, γραφείου και χώρων υγιεινής, και παραχώρηση του υπολειπόμενου συντελεστή δόμησης για τη Σχολή.

3. Τα υπό αναφορά τεμάχια εμπίπτουν στα διοικητικά όρια του Δήμου Πάφου και διέπονται από τις πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου Πάφου. Το τεμάχιο με αρ. 1641 εμπίπτει εν μέρει στην Εμπορική Ζώνη ΕΒ5 (Άξονας Δραστηριότητας Κατηγορίας Ι), εντός της οποίας είναι δυνατή η ανέγερση οικοδομής με συντελεστή δόμησης 1,20:1, ποσοστό κάλυψης 0,50:1, αριθμό ορόφων 3 και ύψος 13,50μ., και εν μέρει

ΜΛ

Οδός Κινύρα 5-6, 1102 Λευκωσία ή Τ.Θ.24401, 1705 Λευκωσία Τηλ: (+357) 22408100, Φαξ: (+357) 22 677570,
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: centraltph@tph.moi.gov.cy Ιστοσελίδα: www.moi.gov.cy/tph

εντός της Οικιστικής Ζώνης Κα5, εντός της οποίας ισχύει συντελεστής δόμησης 1,00:1, ποσοστό κάλυψης 0,50:1, αριθμός ορόφων 3 και ύψος 13,50μ. Το τεμάχιο με αρ. 770 εμπίπτει εξ 'ολοκλήρου εντός της Οικιστικής Ζώνης Κα5, με συντελεστές ανάπτυξης ως περιγράφονται πιο πάνω, ενώ εντός του τεμαχίου υφίσταται Ναός για τον οποίο έχουν χορηγηθεί όλες οι απαιτούμενες Άδειες.

4. Η παρούσα σύσταση της Πολεοδομικής Αρχής είναι το αποτέλεσμα μελέτης της αίτησης, με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της και των διαβουλεύσεων που έγιναν με τα αρμόδια Τμήματα και Υπηρεσίες, και δίνεται με βάση τις πρόνοιες του Κεφαλαίου 30– «Αναπτύξεις που Εκτελούνται από Κυβερνητικά Τμήματα και Υπηρεσίες», και του Κεφαλαίου 16 – «Εκπαίδευση» του Τοπικού Σχεδίου Πάφου, καθώς και του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου.

5. Η υπό αναφορά ανάπτυξη [Σχολή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης] πληροί τη χωροθετική πολιτική ως καθορίζεται στις παραγράφους 16.5.18 και 16.5.19, αφού χωροθετείται σε τεμάχιο εντός Εμπορικής Ζώνης/ καθορισμένου Άξονα Δραστηριότητας Ι, ενώ επιπρόσθετα, η προτιθέμενη χρήση δύναται να χωροθετηθεί και εντός Οικιστικής Ζώνης εφόσον αξιολογείται ότι, η λειτουργική σχέση του τεμαχίου με παρακείμενο δρόμο πρωταρχικής σημασίας στα ανατολικά, καθώς και η χωροθέτηση του επί οδικού δικτύου που δίνει απευθείας πρόσβαση στο κέντρο της πόλης δυτικά, διασφαλίζουν τον μη ουσιώδη επηρεασμό των ανέσεων της περιβάλλουσας οικιστικής περιοχής και καθιστούν την προτεινόμενη χωροθέτηση της Σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επιθυμητή και επιτρεπόμενη. Επιπρόσθετα, αξιολογείται ότι, το μέγεθος του τεμαχίου είναι τέτοιο που διασφαλίζει την άνετη ένταξη της προτεινόμενης οικοδομής και των απαιτούμενων χώρων στάθμευσης, ενώ παράλληλα διασφαλίζονται άνετοι και συμπαγείς χώροι πρασίνου κατά μήκος του εμπορικού άξονα, αλλά και εκτεταμένος χώρος πλατείας μεταξύ της Σχολής και του υφιστάμενου Ναού. Επιπρόσθετα, αξιολογείται ότι, η χωροθέτηση της εν λόγω ανάπτυξης στις παρυφές του Αστικού Κέντρου θα συμβάλει καθοριστικά στην επίτευξη των βασικών στόχων του Τοπικού Σχεδίου σε ότι αφορά το Αστικό Κέντρο, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την ενδυνάμωση του ρόλου, την ποιοτική αναβάθμιση και την ενίσχυση του πολυλειτουργικού χαρακτήρα και της ζωτικότητας του.

5. Σημειώνεται περαιτέρω ότι, για το τμήμα της ιδιοκτησίας που εμπίπτει εντός της Οικιστικής Ζώνης, ισχύουν οι πρόνοιες της παρ. 10.2.7 του Τοπικού Σχεδίου, σύμφωνα με την οποία στις περιπτώσεις όπου η Πολεοδομική Αρχή, εφαρμόζοντας τη διακριτική ευχέρεια που παρέχεται από επιμέρους πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου, επιτρέπει χωροθέτηση ανάπτυξης άλλης από την επικρατούσα στη συγκεκριμένη Ζώνη, θα ισχύει ανώτατος συντελεστής δόμησης ίσος με το 70% του καθοριζόμενου για την προβλεπόμενη από τις Πολεοδομικές Ζώνες χρήση.

7. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω δεδομένα, ο Διευθυντής του Τμήματος αυτού παρέχει τη σύμφωνη γνώμη του για την προτεινόμενη ανάπτυξη υπό τους όρους που επισυνάπτονται ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, και νοουμένου ότι θα υιοθετηθούν οι όροι και εισηγήσεις που έχουν τεθεί στα πλαίσια των διαβουλεύσεων με τα Τμήματα Περιβάλλοντος, Δημοσίων Έργων και Επιθεώρησης Εργασίας, καθώς

και με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, αλλά και οποιοσδήποτε άλλοι όροι απαιτηθούν από εσάς ως Αρμόδια Αρχή.

8. Παραμένω στη διάθεση σας για οποιοσδήποτε διευκρινίσεις χρειαστείτε.

Με τιμή,

(Μαρία Λούκα)

για Διευθνή

Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως

Κοιν.: Πρύτανη Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου
Διευθνή Τμήματος Περιβάλλοντος ✓
Διευθνή Τμήματος Δημοσίων Έργων
Επαρχιακό Λειτουργό Πάφου Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ**Πολεοδομική Έγκριση με Αρ. ΛΕΥ/248/2022**

- (1) Η παρούσα πολεοδομική έγκριση αφορά ανέγερση Σχολής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στα τεμάχια με αρ. 1641 και 770, Τμήμα 2, Φ.Σχ. 2-148-349 στο Δήμο Πάφου, κατόπιν συμφωνίας που συνομολογήθηκε μεταξύ του Δήμου Πάφου και του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου ημερομηνίας 10/11/2022, με χρήση υπολειπόμενου δομήσιμου εμβαδού 630 τ.μ. από το τεμάχιο αρ. 770, ιδιοκτησίας της Εκκλησιαστικής Επιτροπής του Ιερού Ναού Παναγίας Παντάνασσας, και διείσδυση μέρους του χώρου στάθμευσης στο υπόγειο και ισόγειο της οικοδομής στο ίδιο τεμάχιο, κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του Δήμου Πάφου και της Εκκλησιαστικής Επιτροπής ημερομηνίας 9/3/2022.

Για την μεταφορά του αναφερόμενου πιο πάνω υπολειπόμενου Συντελεστή Δόμησης από το τεμάχιο με αρ. 770, να εγγραφεί εμπράγματο βάρος επί του Τίτλου Ιδιοκτησίας του τεμαχίου.

- (2) Η ανάπτυξη να μην τεθεί σε χρήση εκτός αν εκτελεστούν όλοι οι όροι της παρούσας πολεοδομικής έγκρισης.
- (3) Η χρήση της ανάπτυξης και των επιμέρους χώρων της να είναι όπως δείχνεται στα σχέδια που εγκρίθηκαν και να πραγματοποιηθεί στη θέση που δείχνεται στα εγκριμένα σχέδια.
- (4) Οι χώροι της ανάπτυξης που προτείνονται ως χώροι πάρκου/πρασίνου να διαμορφωθούν και να συντηρούνται ως υψηλής ποιότητας τοπιοτεχνημένοι χώροι.
- (5) Να γίνει ο αναγκαίος έλεγχος των σχεδίων και των μελετών της ανάπτυξης αναφορικά με τη στατική επάρκεια των οικοδομών.
- (6) Για τις ανάγκες ολόκληρης της ανάπτυξης, όπως εγκρίνεται με την παρούσα άδεια θα πρέπει να διαμορφωθούν 99 χώροι στάθμευσης σύμφωνα με την Εντολή 1/2016 «Πρότυπα για Παροχή και Διαμόρφωση Χώρων Στάθμευσης». Τουλάχιστον 6 χώροι στάθμευσης να διαμορφωθούν ως χώροι στάθμευσης για ΑΜΕΑ, να σηματοδοτηθούν κατάλληλα και να έχουν διαστάσεις 3,30μ x 5,00μ. Οι υπόλοιποι χώροι στάθμευσης να έχουν διαστάσεις 2,40μ x 4,80μ.

(Επειδή 25 χώροι στάθμευσης δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν στο τεμάχιο της ανάπτυξης, θα πρέπει να εξευρεθεί πολεοδομικά κατάλληλο παρακείμενο τεμάχιο και να υποβληθεί χωροταξικό σχέδιο για τη διευθέτησή τους για να αξιολογηθεί από την Πολεοδομική Αρχή).

- (7) Να διαμορφωθούν σε κατάλληλη θέση στο τεμάχιο, προς ικανοποίηση της αρμόδιας Τοπικής Αρχής, 10 τουλάχιστον χώροι στάθμευσης για ποδήλατα και 1 τουλάχιστον χώρος για φορτοεκφορτώσεις.
- (8) Η είσοδος και έξοδος οχημάτων να γίνεται από το σημείο που δείχνεται στο εγκεκριμένο χωροταξικό σχέδιο.

- (9) Τα στηθαία/ κιγκλιδώματα που θα ανεγερθούν όπου απαιτείται να έχουν ελάχιστο καθαρό ύψος 1,10μ.
- (10) Πριν την έναρξη της λειτουργίας της ανάπτυξης θα εξασφαλιστεί η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας ή της Σχολικής Εφορίας για χρήση των χώρων αθλοπαιδιών της παρακείμενης Τεχνικής Σχολής Πάφου, ως οι πρόνοιες του Παραρτήματος Δ του Τοπικού Σχεδίου Πάφου.
- (11) Πριν από οποιαδήποτε κατασκευή να τοποθετηθούν οι απαραίτητοι υπόγειοι αγωγοί για τις αναγκαίες παροχές σύμφωνα με τις υποδείξεις της ΑΗΚ, του αρμόδιου για την υδροδότηση Τμήματος/ Υπηρεσίας και τις σχετικές ρυθμίσεις που καθορίζονται με απόφαση του Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων, όσον αφορά τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.
- (12) Πριν την ετοιμασία τελικών κατασκευαστικών σχεδίων, θα ενσωματωθούν τυχόν απόψεις της ΑΗΚ ή άλλων αρμοδίων Τμημάτων και Υπηρεσιών.
- (13) Να υλοποιηθούν όλοι οι όροι και απαιτήσεις του Τμήματος Περιβάλλοντος σύμφωνα με το σχετικό Παράρτημα που επισυνάπτεται **[Παράρτημα 2]**
- (14) Να υλοποιηθούν όλοι οι όροι και απαιτήσεις του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας σύμφωνα με τους τυποποιημένους όρους που επισυνάπτονται **[Παράρτημα 3]** ενώ, πριν την ετοιμασία τελικών κατασκευαστικών σχεδίων θα γίνει διαβούλευση σχετικά με την προτεινόμενη χωροθέτηση των κυλίνδρων υγραερίου και τυχόν απόψεις του Τμήματος να ενσωματωθούν στα τελικά κατασκευαστικά σχέδια.
- (15) Να τηρηθούν όλοι οι όροι και απαιτήσεις του Τμήματος Δημοσίων Έργων, σύμφωνα με το σχετικό παράρτημα που επισυνάπτεται **[Παράρτημα 4]**
- (16) Να τηρηθούν οι πρόνοιες του Κανονισμού 61HA των περί Οδών και Οικοδομών Κανονισμών για άτομα με μειωμένη κινητικότητα.
- (17) Να παραχωρηθούν οι δεσμεύσεις που επηρεάζουν τα τεμάχια (οδικό δίκτυο, δημόσιο πράσινο), και να γίνουν οι απαιτούμενες κατασκευές/ υποδομές, ώστε τα τεμάχια να εγγραφούν ως οικόπεδα, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Δήμου Πάφου.
- (18) Πριν την ετοιμασία των τελικών κατασκευαστικών σχεδίων να ενσωματωθούν σε αυτά επιπλέον απαιτήσεις σε ότι αφορά τις πρόνοιες της περί Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομοθεσίας.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1498 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 02.10.011.014.006.005

Αρ. Τηλ.: 26804576

E-mail: cvoskos@environment.moa.gov.cyΑρ. Έγγρ. 22/3
ΕΛΗΦΘΗ
22 ΜΑΡ. 2022

21 Μαρτίου, 2022

ΜΕ ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΟ: 22677570

Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΗΣΕΩΣ**Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμος του 2018, Ν. 127(Ι)/2018.****Έργο: Αίτηση για χορήγηση πολεοδομικής άδειας με Αρ. Φακ. ΠΑΦ/00248/2022 για ανέγερση σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΤΕΠΑΚ) στο Δήμο Πάφου**

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα, σχετικά με την επιστολή σας με Αρ. Φακ.: ΠΑΦ/00248/2022 και ημερομηνία 14.3.2022 και να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

- α) Κατά την επίσκεψη μας στο χώρο έχει διαπιστωθεί ότι, η προτεινόμενη ανάπτυξη βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευαστικών εργασιών.
  - β) Η διαδικασία που θα έπρεπε να είχε ακολουθηθεί για έργα, είναι η εξέταση τους πριν την έναρξη οποιονδήποτε εργασιών, για τις επιπτώσεις που πιθανά θα έχει το έργο, γεγονός που μας φέρνει αντιμέτωπους για ακόμα μια φορά, με τετελεσμένα γεγονότα. Σημειώνεται ότι το εν λόγω έργο εμπίπτει στον περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο του 2018, Ν. 127(Ι)/2018 και θα έπρεπε να αξιολογηθεί Έκθεση Πληροφοριών πριν την εκτέλεση έργων.
2. Ως εκ τούτου, παρέλκει η έκδοση αιτιολογημένης διαπίστωσης, αφού η κατασκευή του έργου βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο.
  3. Στην περίπτωση που χορηγηθεί Πολεοδομική Άδεια ενδείκνυται να ενσωματωθούν σε αυτήν οι όροι που επισυνάπτονται στο Παράρτημα, ως διαχειριστικά μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων στο περιβάλλον κατά την κατασκευή και λειτουργία του.

Κώστας Α. Βόσκος
για Διευθυντή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

ΕΡΓΟ: Αίτηση για χορήγηση πολεοδομικής άδειας με Αρ. Φακ. ΠΑΦ/00248/2022 για ανέγερση σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΤΕΠΑΚ) στο Δήμο Πάφου

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Γενικοί Όροι

- 1.1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται στο παρών Παράρτημα.
- 1.2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
- 1.3. Όλες οι εργασίες κατασκευής και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
- 1.4. Κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου να γίνουν όλες οι απαιτούμενες ενέργειες και να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται:
  - Η τήρηση των περιβαλλοντικών όρων.
  - Η αντιμετώπιση και αποκατάσταση τυχόν δυσάρεστων περιβαλλοντικών καταστάσεων που οφείλονται στην κατασκευή και λειτουργία του έργου.
- 1.5. Η Περιβαλλοντική Αρχή, διατηρεί το δικαίωμα να επιβάλει τροποποιήσεις για την εν λόγω Αιτιολογημένη Διαπίστωση και οποιοσδήποτε όρους κριθεί αναγκαίο, για την προστασία του περιβάλλοντος.
- 1.6. Μετά την έκδοση των απαιτούμενων αδειών και την λειτουργία του έργου, αν παρατηρηθούν επιπρόσθετα περιβαλλοντικά ζητήματα λόγω κατασκευής ή/και λειτουργίας της προτεινόμενης ανάπτυξης που δεν καλύπτονται από τους όρους του παρόντος Παραρτήματος, ο κύριος του έργου να επανέλθει για επαναξιολόγηση των επιπτώσεων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής του έργου

- 2.1. Οι προδιαγραφές του έργου όσον αφορά την κατασκευή και λειτουργία των κτιριακών εγκαταστάσεων, να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 (Ν.142(Ι)/2006) έως 2020 [ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας – www.mcit.gov.cy/mcit/energyse.nsf, στη διαδρομή Νομοθεσία/Νόμοι/Ενεργειακή Απόδοση Κτιρίων]. Ειδικά οι κτιριακές εγκαταστάσεις θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις Απαιτήσεις Ελάχιστης Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίου, όπως αυτές καθορίζονται σε Διάταγμα που εκδίδει ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού με βάση το Άρθρο 15 των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2017 [ιστοσελίδα Υπηρεσίας Ενέργειας, στη διαδρομή Νομοθεσία/Διατάγματα/Ενεργειακή Απόδοση Κτιρίων].
- 2.2. Ο κύριος του έργου, με βάση το εδάφιο 1 του άρθρου 9 Γ των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 μέχρι 2020, θα πρέπει να μελετήσει και να λάβει υπόψη την τεχνική, περιβαλλοντική και οικονομική σκοπιμότητα εγκατάστασης εναλλακτικών συστημάτων παραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης (π.χ. αποκεντρωμένα συστήματα παροχής ενέργειας που βασίζονται σε ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, συστήματα συμπαραγωγής, συστήματα τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης). Αντίγραφο της μελέτης θα πρέπει να κοινοποιηθεί στην Υπηρεσία Ενέργειας για ενημέρωση.

- 2.3 Επιπρόσθετα, ο κύριος του έργου να μελετήσει και να λάβει υπόψη την τεχνική, περιβαλλοντική και οικονομική σκοπιμότητα λήψης μέτρων, ώστε τα κτήρια του έργου να μπορούν να χαρακτηριστούν ως Κτήρια Σχεδόν Μηδενικής Κατανάλωσης Ενέργειας, σύμφωνα με το περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων (Απαιτήσεις και τεχνικά χαρακτηριστικά που πρέπει να πληροί το κτίριο με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας) Διάταγμα του 2014 (Κ.Δ.Π. 366/2014). Η σχετική μελέτη θα πρέπει να κοινοποιηθεί στην Υπηρεσία Ενέργειας για ενημέρωση. Σε περίπτωση που η θέρμανση/ψύξη παρέχεται από κεντρική πηγή εντός κτιρίου ή δίκτυο τηλεθέρμανσης ή από κεντρικό σημείο παραγωγής που εξυπηρετεί πολλαπλά κτίρια, θα πρέπει να εφαρμόζεται το εδάφιο 2 του Άρθρου 16 των περί της Ενεργειακής Απόδοσης Νόμων του 2009 έως 2016 που αφορά την εγκατάσταση μετρητών κατανάλωσης.
- 2.4 Ο κύριος του έργου να μελετήσει σε συνεννόηση με το Διαχειριστή Συστήματος Διανομής θέματα σύζευξης με ευφυή δίκτυο (smartgrid).
- 2.5 Ο σχεδιασμός να προβλέπει την κατασκευή ολοκληρωμένου συστήματος αποστράγγισης και συλλογής των όμβριων υδάτων ώστε να οδηγούνται σε φυσικούς αποδέκτες και να εμποδίζεται η είσοδος τους στην ανάπτυξη. Τα εν λόγω έργα να καλύψουν όλη την έκταση του προτεινόμενου έργου.
- 2.6 Η ανάπτυξη να υποστηρίζεται από ένα ολοκληρωμένο σύστημα πυρανίχνευσης και πυρόσβεσης, με βάση τις υποδείξεις της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.
- 2.7 Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος, στα επιφανειακά ή υπόγεια νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια, ή και τα επιφανειακά νερά ή και το έδαφος σύμφωνα με το Άρθρο 6 των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων του 2002 μέχρι 2013.
- 2.8 Στην δέντροφύτευση ή και τοπιοτέχνηση του περιβάλλοντα χώρου του έργου να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη χλωρίδας. Να μην χρησιμοποιηθούν χωροκατακτητικά ξενικά είδη και ιδιαίτερα αυτά που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 ή και στον εθνικό κατάλογο, σύμφωνα με τον Ν.120(Ι)/2019.
- 2.9 Το κατάστρωμα των προσβάσεων, πεζοδρομίων και άλλων επιφανειών να διαμορφωθεί κατά προτίμηση με υλικά που θα είναι κατά το δυνατό υδατοδιαπερατά για αποφυγή μέγιστης σφράγισης του εδάφους, με βάση και τις "Κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές περιορισμού, μετριασμού ή αντιστάθμισης της σφράγισης του εδάφους", της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- 2.10 Να γίνει προσωρινή περίφραξη του εργοταξίου και εκτέλεση των εργασιών εντός του περιφραγμένου χώρου. Τα στερεά απόβλητα που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε σημεία τα οποία θα δημιουργήσουν τη μικρότερη δυνατή όχληση.
- 2.11 Πριν την έναρξη εκτέλεσης του έργου να ετοιμαστεί και να φυλάσσεται στο εργοτάξιο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ.) σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Στερεών και Επικινδύνων Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις) Κανονισμών του 2011 (Κ.Δ.Π 159/2011) και των εκάστοτε τροποποιήσεών τους, στα πλαίσια εφαρμογής των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2021.

Κατάλογοι αδειοδοτημένων διαχειριστών αποβλήτων για συλλογή / μεταφορά και επεξεργασία βρίσκονται αναρτημένοι στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση www.moa.gov.cy/environment (Αδειοδοτήσεις - Αδειοδότηση Διαχείρισης Αποβλήτων – Πιστοποιητικά Καταχώρησης) και επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

- 2.12 Ο επιβλέπων μηχανικός έχει την ευθύνη παρακολούθησης υλοποίησης του ολοκληρωμένου σχεδίου διατήρησης των Α.Ε.Κ.Κ..
- 2.13 Ο εργολάβος να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Ε.Κ.Κ., ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Ε.Κ.Κ., που εκδίδεται δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2021 και των περί Στερεών και Επικινδύνων Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις) Κανονισμών του 2011 (Κ.Δ.Π. 159/2011) και των εκάστοτε τροποποιήσεών τους.
- 2.14 Οποιαδήποτε επικίνδυνα ή μη επικίνδυνα απόβλητα από τις κατασκευές (π.χ. αδρανή, μπάζα, μεταχειρισμένα μηχανέλαια, στερεά απόβλητα) να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται ξεχωριστά σε ειδικούς στεγανούς περιέκτες ή/και αποθηκευτικούς χώρους τύπου skip, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με αδιαπέραστη επιφάνεια, εκτός της ζώνης προστασίας της παραλίας και να μεταφέρονται, το συντομότερο δυνατόν, σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2021. Όλοι οι αποθηκευτικοί χώροι / περιέκτες να φέρουν ευδιάκριτη σήμανση ως προς το περιεχόμενο και τη χωρητικότητα τους.
- 2.15 Η αποθήκευση των πρώτων / βοηθητικών υλών να γίνεται σε ειδικούς χώρους, οι οποίοι να διαθέτουν κατάλληλες διατάξεις ώστε, σε περίπτωση διαρροών, να είναι δυνατή η συλλογή και μετέπειτα διαχείριση τους.
- 2.16 Στο χώρο του εργοταξίου να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2021.
- 2.17 Να τηρείται σχέδιο δράσης σε περίπτωση διαρροών λόγων ατυχήματος.
- 2.18 Να γίνεται κατάλληλη τοποθέτηση των προσωρινών εγκαταστάσεων υγιεινής (χημικές τουαλέτες), ώστε να μην προκαλούνται προβλήματα στο περιβάλλον.
- 2.19 Να λαμβάνονται μέτρα μείωσης του θορύβου όπως χρήση ωτοασπίδων από το προσωπικό, τοποθέτηση σιγαστήρων στα μηχανήματα, παρακολούθηση των επιπέδων θορύβου με ηχομετρητές, τοποθέτηση ηχοπετασμάτων γύρω από θορυβώδη μηχανήματα και τήρηση κατάλληλου ωραρίου εργασίας.
- 2.20 Περιμετρικά των υπό μελέτη τεμαχίων εντός των οποίων θα διεξαχθούν οι οικοδομικές / κατασκευαστικές εργασίες να εγκατασταθεί ηχοπέτασμα ύψους τουλάχιστο τεσσάρων (4) μέτρων, ώστε να μετριαστεί ο επιηρεασμός γειτονικών εγκαταστάσεων.
- 2.21 Να καταρτιστεί κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την κατά το δυνατό μικρότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου.
- 2.22 Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την καταστολή της σκόνης, π.χ. όπως:
- ί. Να τοποθετηθεί περίφραξη από συμπαγή υλικά για την αποφυγή διαφυγής της σκόνης σε γειτονικές αναπτύξεις. Στα υψηλότερα στρώματα του κτηρίου να διαμορφωθεί χώρος εντός των οροφών, ώστε να αποφεύγεται η διασπορά της σκόνης στο ευρύτερο περιβάλλον, η οποία θα δημιουργείται κατά τις εργασίες διαμόρφωσης μαρμάρων, κεραμικών, γυψοσανίδων και τσιμεντοσανίδων. Σε περίπτωση που το μέτρο εκτιμηθεί ότι δεν είναι επαρκές, τότε να τοποθετηθεί δικτυωτό πλέγμα στην εξωτερική πλευρά του ικριώματος που συνορεύει με άλλες αναπτύξεις ή να περιορίζονται οι εργασίες σε χώρο που δεν επιτρέπουν τη διασπορά σκόνης.

- ii. Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά τα οποία θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα,
- iii. τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 km / ώρα) στους χωμάτινους δρόμους,
- iv. κατά τη μεταφορά χύδην υλικών να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορτηγών οχημάτων μεταφοράς,
- v. να γίνεται διαβροχή όταν απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες,
- vi. να γίνεται διαβροχή όταν απαιτείται των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών. Εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού,
- vii. η μεταφορά των αδρανών υλικών να γίνεται με σκεπασμένα φορτηγά οχήματα,
- viii. εναπόθεση υλικών σε σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού,
- ix. κανένα όχημα μεταφοράς ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών δεν πρέπει να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.

2.23 Με τον τερματισμό των εργασιών να γίνει απομάκρυνση του εργοταξίου και αποκατάσταση όλων των χώρων.

2.24 Ο κύριος του έργου οφείλει να ορίσει και ενημερώσει το Τμήμα Περιβάλλοντος, τεχνικό υπεύθυνο για τη παρακολούθηση εφαρμογής των περιβαλλοντικών όρων, κατά την φάση κατασκευής.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου:

- 3.1 Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή / και το υπέδαφος, στα επιφανειακά ή παράκτια νερά ή ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια, ή και τα επιφανειακά νερά ή το έδαφος σύμφωνα με το άρθρο 6 των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων του 2002 έως 2013.
- 3.2 Αναφορικά με τα συστήματα ψύξης και κλιματισμού που θα βρίσκονται στην εγκατάσταση, ο ιδιοκτήτης υποχρεούται να τηρεί τις πρόνοιες του Νόμου, 23(Ι)/2010, περί ορισμένων φθοριούχων αερίων (ανάκτηση, πρόληψη διαρροών, περιβαλλοντική καταστροφή αερίων), καθώς και των Κ.Δ.Π. Κανονισμών 133/2010 που προκύπτουν από αυτόν (πιστοποίηση προσωπικού που ασκεί εργασίες σε ψυκτικό εξοπλισμό). Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην επιλογή του ψυκτικού μέσου/συστήματος που θα επιλεγεί, αφού τίθενται αυστηρά χρονοδιαγράμματα απαγορεύσεων χρήσης για πλειάδα ψυκτικών μέσων/εξοπλισμού (Κανονισμός 517/2014/ΕΚ, Παράρτημα ΙΙΙ).
- 3.3 Να γίνεται χωριστή Διαλογή στην Πηγή (ΔσΠ), εντός του κτηρίου, για τουλάχιστον τα ρεύματα αποβλήτων γυαλί, χαρτί/ χαρτόνι, ΡΜD, βιοαπόβλητα (τροφικά υπολείμματα, πράσινα). Για το σκοπό αυτό να εγκατασταθεί εξοπλισμός (π.χ. συμπιεστής, κάδος) σε λειτουργική θέση εντός του κτηρίου για τη ΔσΠ και εκτός για τη συλλογή. Το προσωπικό / ένοικοι / ιδιοκτήτες να τύχει κατάλληλης εκπαίδευσης / κατάρτισης για τον τρόπο χωριστής ΔσΠ ώστε να επιτυγχάνεται υψηλής ποιότητας ανακυκλώσιμων και οργανικών αποβλήτων. Τα χωριστά διαλεγμένα ανακυκλώσιμα, να περισυλλέγονται από το Κεντρικό Σημείο Περισυλλογής σε τακτά χρονικά διαστήματα από αδειοδοτημένους διαχειριστές σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2021.

- 3.4 Οποιαδήποτε άλλα απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2021.
- 3.5 Να ληφθούν μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων από το θόρυβο, όπως:
  - α) εγκλεισμός των πηγών θορύβου και ενσωμάτωση μέτρων ηχομόνωσης κατά το σχεδιασμό των κτιρίων.
  - β) χρήση εξοπλισμού χαμηλού θορύβου.
- 3.6 Να γίνει χρήση ηχοπετασμάτων σε πηγές σταθερού θορύβου σε περίπτωση που εντοπιστούν προβλήματα υπέρβασης του θορύβου που εκπέμπεται από τα μηχανήματα εξωτερικού χώρου ή υπάρχουν παράπονα για οχληρία (θόρυβο).
- 3.7 Τα παραγόμενα αστικά λύματα, να οδηγούνται στο κεντρικό αποχετευτικό δίκτυο του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Πάφου.
- 3.8 Απαγορεύεται η διάθεση των υγρών αποβλήτων σε απορροφητικούς λάκκους / τάφρους.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
21 Μαρτίου, 2022

ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΟΡΟΙ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΑ

Η ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Προκαταρκτική Σημείωση: Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας επιφυλάσσει να επιβάλει επιπρόσθετους όρους που αφορούν την ειδική χρήση του υποστατικού ή σε περίπτωση που εγκατασταθούν σε αυτό μηχανήματα ή άλλος εξοπλισμός.

Οι πιο κάτω όροι τίθενται από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, σύμφωνα με τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους του 1996 έως 2020 και τους σχετικούς Κανονισμούς που εκδόθηκαν με βάση τους νόμους αυτούς καθώς και τον περί Πετρελαιοειδών Νόμο (Κεφ.272) και τους Κανονισμούς που εκδόθηκαν κάτω από τον Νόμο αυτό και αφορούν τις εγκαταστάσεις υγραερίου και την αποθήκευση υγρών πετρελαιοειδών.

Οι όροι 1 - 18 αναφέρονται ειδικότερα στις διατάξεις των περί Ασφάλειας και Υγείας (Ελάχιστες Προδιαγραφές για Προσωρινά ή Κινητά Εργοτάξια) Κανονισμών του 2015 (Κ.Δ.Π.410/2015) και αφορούν τις κατασκευαστικές εργασίες (αρχικές και μεταγενέστερες καθόλη τη διάρκεια της ζωής του υποστατικού / κτηριακών εγκαταστάσεων).

Οι όροι 18 - 57 αναφέρονται κυρίως στις διατάξεις των περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας στους Χώρους Εργασίας Κανονισμών του 2002 και 2004 (Κ.Δ.Π.174/2002 και Κ.Δ.Π.494/2004) καθώς και σε άλλες σχετικές διατάξεις της Νομοθεσίας.

Η συμμόρφωση με τους πιο κάτω όρους αποτελεί υποχρέωση των ιδιοκτητών ή και των μελετητών της ανάπτυξης καθώς και των κατόχων των υποστατικών σε σχέση με την εξέταση της παρούσας αίτησης και θα ελεγχθεί τόσο κατά το στάδιο της εξέτασης τυχόν αίτησης που θα υποβάλετε για σκοπούς έκδοσης Πιστοποιητικού Έγκρισης, όσο και σε μελλοντικές επιθεωρήσεις που θα διεξάγονται από Επιθεωρητές του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.

1. Συντονιστές Ασφάλειας και Υγείας (A&Y)

1.1. Συντονιστής A&Y Μελέτης¹

Πριν από την έκδοση της αιτούμενης άδειας (Πολεοδομικής Άδειας ή/και Άδειας Οικοδομής), να υποβληθεί στην Αρμόδια Αρχή έκδοσης της αιτούμενης άδειας, το συμφωνητικό έγγραφο ορισμού του Συντονιστή για τα θέματα Ασφάλειας και Υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου (Συντονιστής A&Y Μελέτης).

Πριν από την έναρξη της μελέτης του έργου ορίζεται Συντονιστής A&Y Μελέτης ο οποίος θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να συντονίσει την εφαρμογή, από τους μελετητές του έργου, των αρχών πρόληψης σε θέματα ασφάλειας και υγείας στα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης και να καταρτίσει ή να αναθέσει την κατάρτιση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) καθώς και την κατάρτιση και αναπροσαρμογή του Φάκελου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ). Ο Συντονιστής A&Y Μελέτης ορίζεται με γραπτή συμφωνία από τον κύριο του έργου ή τον μελετητή ολόκληρου του έργου,

¹ Ισχύει για αναπτύξεις όπου προβλέπεται ή θα εκτελεστούν εργασίες από περισσότερους του ενός εργολάβου ή υπεργολάβου ή όπου απαιτείται εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση.

κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα και εκτελεί τα καθήκοντα που καθορίζονται στη σχετική νομοθεσία. Σε κάθε περίπτωση ο κύριος του έργου διασφαλίζει τον ορισμό του Συντονιστή.

Ο Συντονιστής A&Y Μελέτης πρέπει να διαθέτει επαρκή μέσα και πόρους για τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας σε σχέση με την εκπόνηση της μελέτης, το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την προετοιμασία της εκτέλεσης του έργου.

1.2. Συντονιστής A&Y Εκτέλεσης¹

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, πρέπει να οριστεί Συντονιστής για τα θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου (Συντονιστής A&Y Εκτέλεσης), ο οποίος θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να συντονίζει την εφαρμογή των αρχών πρόληψης και του ΣΑΥ από τους εργολάβους και υπεργολάβους καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των εργολάβων και υπεργολάβων κατά την εκτέλεση των εργασιών. Επίσης, πρέπει να αναπροσαρμόζει το ΣΑΥ και ΦΑΥ σε συνεργασία με τον Συντονιστή Μελέτης, όπου αυτό απαιτείται.

Ο Συντονιστής A&Y Εκτέλεσης ορίζεται, με **γραφπή συμφωνία**, από τον εργολάβο ολόκληρου του έργου ή από τον κύριο του έργου, όταν δεν υπάρχει εργολάβος ολόκληρου του έργου, κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα και εκτελεί τα καθήκοντα που καθορίζονται στους πιο πάνω Κανονισμούς. Σε κάθε περίπτωση ο κύριος του έργου διασφαλίζει τον ορισμό του Συντονιστή A&Y.

Για εργοτάξια έργων Πρώτης Τάξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων Νόμων του 2001 έως 2013, πρέπει να οριστεί Συντονιστής A&Y Εκτέλεσης σε πλήρη απασχόληση.

Ο Συντονιστής A&Y Εκτέλεσης πρέπει να διαθέτει τα **απαιτούμενα μέσα και την αρμοδιότητα** για την εκτέλεση των καθηκόντων του χωρίς να επηρεάζεται από ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων.

2. Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ)

Πριν από την έκδοση της αιτούμενης άδειας (Άδειας Οικοδομής), να υποβληθεί στην Αρμόδια Αρχή έκδοσης της αιτούμενης άδειας **Βεβαίωση** ότι ετοιμάστηκε το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου.

Στο στάδιο της μελέτης του έργου, πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, **πρέπει να εκπονηθεί** κατάλληλο ΣΑΥ το οποίο αναφέρεται στις εργασίες εκτέλεσης του έργου. Το ΣΑΥ εκπονείται από τον Συντονιστή A&Y Μελέτης ή στην περίπτωση που δεν απαιτείται Συντονιστής A&Y Μελέτης από τον Μελετητή του έργου.

Το ΣΑΥ πρέπει να **αναπροσαρμόζεται** ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών και τις αλλαγές που επέρχονται πριν από την έναρξη και καθόλη τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών. Η αναπροσαρμογή του ΣΑΥ γίνεται από τον Συντονιστή A&Y Μελέτης πριν από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου και στη συνέχεια από τον Συντονιστή A&Y Εκτέλεσης, καθόλη τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών σε συνεργασία με το Συντονιστή A&Y Μελέτης.

Το **περιεχόμενο του ΣΑΥ** καθορίζεται στη σχετική νομοθεσία. Στο ΣΑΥ πρέπει να καθορίζονται, μεταξύ άλλων, με βάση τις γραπτές εκτιμήσεις των κινδύνων και λαμβανομένου υπόψη του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης του έργου, τα ειδικά μέτρα για

τις εργασίες που προγραμματίζονται ή/και αναμένονται να πραγματοποιηθούν. Τα ειδικά μέτρα περιλαμβάνουν τις μεθόδους εργασίας, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα και άλλες διευθετήσεις για τη διαχείριση και αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχονται στις διάφορες φάσεις, δραστηριότητες και θέσεις εργασίας εκτέλεσης του έργου για την προστασία των προσώπων στην εργασία ή/και άλλων προσώπων που τυχόν να επηρεαστούν. Επίσης, πρέπει να περιλαμβάνει τους κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εργοτάξιο και τις εργασίες για τις οποίες πρέπει να υποβάλλεται ασφαλής μέθοδος εργασίας ή και να εφαρμόζεται σύστημα γραπτής άδειας εργασίας καθώς και οι διαδικασίες έγκρισης. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στους κινδύνους που προκύπτουν από την ταυτόχρονη διεξαγωγή των εργασιών.

Το ΣΑΥ δηλαδή τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα, περιλαμβανομένων ειδικών μελετών ή τα αποτελέσματα επισκοπήσεων, των ειδικών μέτρων, καθώς και άλλων διευθετήσεων για τη διαχείριση και για την αντιμετώπιση των κινδύνων, **ενσωματώνονται στη μελέτη**, τα κατασκευαστικά σχέδια, τις τεχνικές προδιαγραφές προκήρυξης, **τους όρους και τις απαιτήσεις των συμβολαίων ανάθεσης του έργου**.

3. Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ)

Στο στάδιο της μελέτης του έργου, πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου πρέπει να καταρτιστεί ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) του έργου. Ο ΦΑΥ καταρτίζεται από τον Συντονιστή Α&Υ Μελέτης και όταν δεν απαιτείται ο ορισμός Συντονιστή Α&Υ Μελέτης από τον Μελετητή του έργου. Ο ΦΑΥ αναφέρεται στις μελλοντικές εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

Ο ΦΑΥ πρέπει να **αναπροσαρμόζεται** καθόλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών. Ο ΦΑΥ αναπροσαρμόζεται από τον Συντονιστή Α&Υ Μελέτης πριν από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου και το Συντονιστή Α&Υ Εκτέλεσης κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών σε συνεργασία με τον Συντονιστή Μελέτης. Στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται ο ορισμός Συντονιστών Α&Υ Μελέτης ή Εκτέλεσης ο ΦΑΥ αναπροσαρμόζεται από τον εργολάβο, με τη συνεργασία και την εποπτεία του Μελετητή και του Επιβλέποντα του έργου. Η τελική αναπροσαρμογή του ΦΑΥ γίνεται μετά το πέρας των εργασιών εκτέλεσης του έργου, ώστε αυτός να περιέχει τα πραγματικά στοιχεία του έργου, έτσι, όπως αυτό κατασκευάστηκε.

Ο ΦΑΥ **καταρτίζεται σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του έργου και περιλαμβάνει** τα πραγματικά στοιχεία του έργου όπως αυτό εκτελέστηκε. Πρέπει να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα ενημερωμένα σχέδια του έργου όπως αυτό έχει κατασκευαστεί, πληροφορίες και χρήσιμα στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας, τους προβλεπόμενους κινδύνους που έχουν σχέση με τις εργασίες τακτικής ή έκτασης συντήρησης ή άλλες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη μελλοντική ζωή του έργου, καθώς και τις μεθόδους εργασίας και τα διαθέσιμα μέσα για την ασφαλή εκτέλεση των εργασιών αυτών.

Ο ΦΑΥ αναπροσαρμόζεται μετά το πέρας των εργασιών και **παραδίδεται στον κύριο του έργου** με μέρος του Συντονιστή Μελέτης ή/και του Μελετητή ή/και του Επιβλέποντα του έργου, εντός τριών μηνών μετά την παράδοση του έργου προς χρήση.

4. Διευθετήσεις για συντήρηση των δομικών στοιχείων των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού

Πρέπει να προβλεφθούν επαρκείς **διευθετήσεις και μέτρα**, περιλαμβανομένων ασφαλών προσβάσεων και θέσεων εργασίας, καθώς και παροχής του απαραίτητου εξοπλισμού και διευκολύνσεων, για την **τακτική και έκτακτη συντήρηση των δομικών στοιχείων**, των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού της ανάπτυξης, περιλαμβανομένων μεταξύ άλλων της συντήρησης των όψεων, της οροφής ή/και στέγης, του καθαρισμού των υαλοπινάκων, της συντήρησης των ανελκυστήρων και των συσκευών κλιματισμού. Οι διευθετήσεις και τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν την πρόβλεψη και εγκατάσταση καταλλήλων κλιμάκων, εξεδρών εργασίας και κιγκλιδωμάτων, την εγκατάσταση κατάλληλων αγκυρίων ή μηχανισμών στήριξης εξοπλισμού ασφαλείας, καθώς και την εγκατάσταση καταλλήλων ρευματοδοτών για την εκτέλεση των εν λόγω εργασιών.

Τα πιο πάνω μέτρα και διευθετήσεις πρέπει να ενσωματώνονται στο Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας.

5. Ασφαλής Πρόσβαση και Θέση Εργασίας στην οροφή / στέγη

Επιπρόσθετα από τη γενικότητα του πιο πάνω όρου «**Διευθετήσεις για συντήρηση των δομικών στοιχείων των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού**» πρέπει να προβλεφθούν επαρκείς ειδικές **διευθετήσεις και ειδικά μέτρα** για την **ασφαλή πρόσβαση και ασφαλή θέση εργασίας** στην οροφή / στέγη, για μελλοντικές επισκευές και τακτική ή έκτακτη συντήρηση των δομικών στοιχείων και του εξοπλισμού που βρίσκεται στην οροφή του κτηρίου για την αποφυγή πτώσης από ύψος.

Οι διευθετήσεις και τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν κατάλληλο κλιμακοστάσιο πρόσβασης, ή κατάλληλη κάθετη σκάλα με δακτύλιο ασφαλείας, κιγκλιδωμά ή άλλο κατάλληλο εμπόδιο στα άκρα της οροφής / στέγης, κατάλληλα οριζόντια συστήματα για προστασία έναντι πτώσης (για πρόσδεση ζώνης ασφαλείας) (roof top horizontal Lifeline Systems for Fall Arrest) ή/και κατάλληλα και επαρκή αγκύρια / σημεία πρόσδεσης ζωνών ασφαλείας / στήριξης εξεδρών εργασίας.

Τα πιο πάνω μέτρα και διευθετήσεις πρέπει να ενσωματώνονται στο Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας.

Οι ασφαλείς προσβάσεις και οι ασφαλείς θέσεις εργασίας θα πρέπει να συντηρούνται κατάλληλα για να διατηρούνται σε ικανοποιητική κατάσταση από πλευράς ασφαλείας και υγείας.

6. Προσθήκες / Μετατροπές από αρχικό σχεδιασμό

Σε κάθε περίπτωση που θα εκτελεστούν εργασίες προσθηκών ή/και μετατροπών από τον αρχικό σχεδιασμό της ανάπτυξης, θα πρέπει να αναθεωρηθούν τα αρχιτεκτονικά σχέδια καθώς και άλλα σχέδια συστημάτων και εγκαταστάσεων του κτηρίου που τυχόν τροποποιούνται, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρολογικών σχεδίων και των σχεδίων συστημάτων κλιματισμού. Επίσης, θα πρέπει ανάλογα να αναπροσαρμοστεί κατάλληλα ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας της ανάπτυξης.

7. Ασφαλείς Μέθοδοι Εργασίας

Πρέπει να παρέχονται και να διατηρούνται Ασφαλείς Μέθοδοι Εργασίας (ΑΜΕ).

Στο στάδιο της μελέτης του έργου πρέπει να **καθοριστούν και να περιληφθούν στο ΣΑΥ** οι εργασίες για τις οποίες απαιτείται να καταγραφούν οι ΑΜΕ καθώς και οι διαδικασίες έγκρισής τους. Οι εργασίες αυτές καθώς και οι ΑΜΕ πρέπει να αναπροσαρμόζονται, ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών. Μεταξύ άλλων, πρέπει να καταγραφούν οι ΑΜΕ για τις εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους καθώς και εργασίες που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες ή άλλες ιδιαιτερότητες, όπως εργασίες σε περιορισμένους χώρους, εργασίες που αφορούν την ανέγερση προσωρινών κατασκευών, εργασίες αντιστήριξης βαθιών εκσκαφών κ.α.

Οι ΑΜΕ πρέπει να ετοιμάζονται πριν από την εκτέλεση της κάθε εργασίας και να αναθεωρούνται, ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών, όταν απαιτείται, με ανάλογη αναπροσαρμογή του ΣΑΥ. Σχετική πληροφόρηση και έντυπα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ στις εκδόσεις.

Για την ετοιμασία των ΑΜΕ και έγκαιρη υποβολή τους στον Συντονιστή Α&Υ Εκτέλεσης για την αναπροσαρμογή του ΣΑΥ, μεριμνά ο κάθε εργολάβος / υπεργολάβος (εργοδότης).

Όλα τα εμπλεκόμενα και επηρεαζόμενα πρόσωπα πρέπει να ενημερώνονται για το περιεχόμενο και τον τρόπο εφαρμογής των ΑΜΕ. Κατά την εκτέλεση των εργασιών πρέπει να διασφαλίζεται συνεχής έλεγχος και επιτήρηση από αρμόδιο πρόσωπο για την εφαρμογή των ΑΜΕ.

8. Γραπτή Άδεια Εργασίας

Στο στάδιο της μελέτης του έργου πρέπει να **καθορίζονται και να περιλαμβάνονται στο ΣΑΥ** οι εργασίες με τις οποίες απαιτείται να εφαρμοστεί Σύστημα Γραπτής Άδειας Εργασίας (ΣΓΑΕ).

Πρέπει να καθοριστούν διαδικασίες ελέγχου από αρμόδιο πρόσωπο ώστε να διασφαλιστεί η εφαρμογή ΣΓΑΕ όπου απαιτείται περιλαμβανομένων εργασιών και πριν από την είσοδο προσώπων μέσα σε περιορισμένους χώρους, εργασιών οι οποίες θα διεξαχθούν κοντά σε ηλεκτροφόρα καλώδια καθώς και εργασίες με αμιαντούχα υλικά ή άλλα επικίνδυνα ή εύφλεκτα υλικά.

9. Εναέρια και υπόγεια δίκτυα παροχής υπηρεσιών

- 9.1. Πρέπει να **συλλέγονται πληροφορίες και να εντοπίζονται** τυχών υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα παροχής υπηρεσιών (ηλεκτροδότησης, τηλεπικοινωνιών, νερού, αποχετεύσεων κ.λπ.) και να αποτυπώνονται στα αρχιτεκτονικά σχέδια.
- 9.2. Να γίνεται **διαβούλευση με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες** και να καθορίζονται μέτρα για την αποφυγή ή αντιμετώπιση των προβλεπτών κινδύνων από τα υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα υπηρεσιών.
- 9.3. Όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες για τα υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα καθώς και τα μέτρα για την αποφυγή ή αντιμετώπιση των κινδύνων που αναμένεται να δημιουργηθούν από τα δίκτυα αυτά να **περιλαμβάνονται στο ΣΑΥ**.

10. Χωροταξικό σχέδιο

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου πρέπει να ετοιμαστεί χωροταξικό σχέδιο του χώρου του εργοταξίου στο οποίο καθορίζονται και περιγράφονται, μεταξύ άλλων, τα όρια περιήφραξης του χώρου του εργοταξίου περιλαμβανομένου του χώρου αποθήκευσης των υλικών και του εξοπλισμού, οι οδοί κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων, οι χώροι αποθήκευσης των υλικών, του εξοπλισμού και των άχρηστων υλικών, οι χώροι των γραφείων του εργοταξίου, οι είσοδοι και έξοδοι του εργοταξίου, οι θέσεις εγκατάστασης των γερανών, οι θέσεις εγκατάστασης των ικριωμάτων, οι χώροι υγιεινής, καθαρισμού, αποδυτηρίων και λήψης γευμάτων για τους εργαζόμενους.

11. Είσοδος – έξοδος και περίφραξη του εργοταξίου

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, ο χώρος του εργοταξίου πρέπει να απομονώνεται, περιλαμβανομένων και των βοηθητικών χώρων αποθήκευσης υλικών και εξοπλισμού, μέσω κατάλληλης περιήφραξης επαρκούς αντοχής και ύψους ή μέσω άλλων αποτελεσματικών μέσων για την αποτροπή εισόδου σε αυτό προσωπικού χωρίς σχετική άδεια ή εξουσία. Η περίφραξη πρέπει να έχει ευκρινή και εμφανή σήμανση.

Η περίφραξη του εργοταξίου πρέπει να έχει ικανοποιητικό ύψος, τουλάχιστον 1.80 m, εκτός αν τεκμηριώνεται με βάση τη γραπτή εκτίμηση του κινδύνου, ότι λόγω της φύσης των εργασιών, τη θέση και τις συνθήκες του εργοταξίου μικρότερο ύψος περίφραξης, είναι ικανοποιητικό και επαρκές καθώς και ευκρινή και εμφανή σήμανση.

Στις περιπτώσεις εργοταξίων σε οδικές αρτηρίες που είναι ανοιχτές στην κυκλοφορία, πρέπει, σε συνεργασία με την Αστυνομία ή/και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, να τοποθετούνται κατάλληλα και επαρκή συστήματα αναχαίτισης, όπως στηθαία ασφαλείας ή άλλα ισοδύναμα μέτρα με ανάλογη ρύθμιση του ορίου ταχύτητας για την αποτροπή του κινδύνου για τα πρόσωπα που βρίσκονται στον χώρο του εργοταξίου.

Οι προδιαγραφές της περιήφραξης και των συστημάτων αναχαίτισης (όπου εφαρμόζεται) πρέπει να καθοριστούν στο ΣΑΥ.

12. Εγκατάσταση και Χρήση Ικριωμάτων

Σε περίπτωση όπου στο εργοτάξιο εγκατασταθούν ικριώματα, οι θέσεις εγκατάστασης των ικριωμάτων πρέπει να καθορίζονται στο χωροταξικό σχέδιο του εργοταξίου.

Τα ικριώματα πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται, να ανεγείρονται και να συντηρούνται έτσι ώστε να μην μπορούν να καταρρεύσουν ή να μετατοπισθούν τυχαία.

Θα πρέπει να είναι διαθέσιμο στο εργοτάξιο το Σχέδιο διαμόρφωσης και οι οδηγίες συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης του κατασκευαστή στην περίπτωση που τα ικριώματα είναι κατασκευασμένα σύμφωνα με τα Κυπριακά ή άλλα ισοδύναμα πρότυπα. Σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμη σχετική μελέτη με τους υπολογισμούς αντοχής και ευστάθειας από αρμόδιο αδειούχο Πολιτικό Μηχανικό και το Σχέδιο διαμόρφωσης και οι οδηγίες συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης με βάση την εν λόγω μελέτη.

13. Εγκατάσταση και Χρήση Γερανών

Σε περίπτωση όπου στο εργοτάξιο εγκατασταθεί/ούν ή χρησιμοποιηθεί/ούν γερανός/οί, η θέση εγκατάστασης των γερανών πρέπει να καθορίζεται στο χωροταξικό σχέδιο με

βάση τη γραπτή εκτίμηση των κινδύνων και λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τα προς ανύψωση και διακίνηση φορτία, τους πιθανούς κινδύνους πρόσκρουσης ή πτώσης φορτίων σε πρόσωπα στην εργασία ή σε άλλα πρόσωπα εκτός εργοταξίου, ή σε άλλο εξοπλισμό ή εγκατάσταση του εργοταξίου ή γειτονικά υποστατικά ή κατασκευές. Σε περίπτωση εγκατάστασης και ταυτόχρονης χρήσης πέραν του ενός γερανού στον χώρο του εργοταξίου πρέπει να ετοιμαστεί ειδικό σχέδιο λειτουργίας και χρήσης των γερανών ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος σύγκρουσης και να αναπροσαρμοστεί ανάλογα το πρόγραμμα εργασιών και το ΣΑΥ.

Πριν από την εγκατάσταση του κάθε γερανού πρέπει να ετοιμαστεί **στατική μελέτη** για τη βάση στήριξής του σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή.

Πριν από την αρχική χρήση κάθε γερανού πρέπει αυτός να υποβάλλεται σε επιθεώρηση από αρμόδιο Επιθεωρητή του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας και να εξασφαλίζεται Έκθεση Ελέγχου.

14. Προσωρινές κατασκευές

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου πρέπει να ετοιμάζονται οι απαιτούμενοι στατικοί υπολογισμοί, τα κατασκευαστικά σχέδια και η μεθοδολογία ανέγερσης προσωρινών κατασκευών για σκοπούς εκτέλεσης των εργασιών του εργοταξίου.

Οι διαδικασίες έγκρισης των προσωρινών κατασκευών πρέπει να καθορίζονται στο ΣΑΥ.

15. Εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου²

Δεκατέσσερις (14) ημέρες πριν από την έναρξη των εργασιών θα πρέπει να διαβιβαστεί στο αρμόδιο Επαρχιακό Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας η «εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου», όπου αυτό εφαρμόζεται. Το σχετικό έντυπο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ και στα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας σε έντυπη μορφή. Η «εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου» θα πρέπει να συνοδεύεται με τα πιο κάτω **έγγραφα**³:

15.1 Υπογραμμένη Δήλωση από τον κύριο του έργου, τον επιβλέποντα και τον εργολάβο του έργου ότι έχουν ενημερωθεί για τις υποχρεώσεις τους όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία.

15.2 Συμφωνητικό έγγραφο⁴ ορισμού του Συντονιστή Α&Υ Μελέτης⁵ και του Συντονιστή Α&Υ Εκτέλεσης⁶ και γραπτή αποδοχή του διορισμού εκ μέρους τους.

15.3 Υπογραμμένη δήλωση από το Συντονιστή Α&Υ Μελέτης ότι εκπόνησε το ΣΑΥ ή/και ανάθεσε την εκπόνηση του, στην οποία αναφέρεται το όνομα του προσώπου στο οποίο ανάθεσε την εκπόνηση του ΣΑΥ, όπου αυτό εφαρμόζεται.

² (α) Για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που υπερβαίνει τις τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα απασχολούνται ταυτόχρονα περισσότερα από είκοσι (20) πρόσωπα στην εργασία ή όταν ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβεί τα πεντακόσια (500) ημερομίσθια. (β) Για εργοτάξιο στο οποίο θα εκτελεστούν εργασίες κατεδάφισης ή/και διάλυσης ή/και αποσυναρμολόγησης κατασκευής με όγκο μεγαλύτερο από πεντακόσια (500) κυβικά μέτρα ή εμβαδόν μεγαλύτερο από διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα. Το έντυπο της Γνωστοποίησης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ.

³ Δείγματα των εγγράφων αυτών είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ.

⁴ Στην περίπτωση που ορίζονται νομικά πρόσωπα ως συντονιστές, πρέπει να καθορίζονται στη γραπτή συμφωνία τα φυσικά πρόσωπα στα οποία ανατίθενται τα καθήκοντα των συντονιστών.

⁵ Συντονιστής Α&Υ Μελέτης: Συντονιστής(ές) για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών 4 και 8.

⁶ Συντονιστής Α&Υ Εκτέλεσης: Συντονιστής(ές) για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών 4 και 9.

16. Ανάρτηση Πινακίδας

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου και καθόλη τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών πρέπει να τοποθετηθεί ή να αναρτηθεί πινακίδα σε περίοπτο σημείο του εργοταξίου, στην οποία να αναγράφονται τα ονόματα και τα στοιχεία επικοινωνίας των Συντονιστών Α&Υ Μελέτης και Εκτέλεσης.

17. Μέτρα προστασίας από σκόνη

Πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα και επαρκή προληπτικά και προστατευτικά μέτρα για καταστολή της σκόνης, ώστε τα πρόσωπα στην εργασία αλλά και τρίτα πρόσωπα να μην εκτίθενται σε κίνδυνο.

18. Εκσκαφές

Στις περιπτώσεις όπου οι εργασίες του εργοταξίου περιλαμβάνουν βαθιές εκσκαφές θα πρέπει να καθορίζονται με βάση τη γραπτή εκτίμηση των κινδύνων, μεταξύ άλλων, το σύστημα / η μέθοδος αντιστήριξης των πρανών της εκσκαφής λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του εδάφους και τη γεωτεχνική μελέτη της περιοχής, τα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα για την αποτροπή πτώσεων προσώπων και αντικειμένων μέσα στην εκσκαφή και την προστασία γειτονικών κτηρίων ή άλλων κατασκευών που τυχόν επηρεάζονται καθώς και τα μέσα ή/και ο εξοπλισμός πρόσβασης / διακίνησης των προσώπων μέσα στην εκσκαφή και εξόδου από την εκσκαφή.

19. Γραπτή Εκτίμηση των Κινδύνων

Πριν από την έναρξη της λειτουργίας του υποστατικού πρέπει να είναι διαθέσιμη στο υποστατικό Γραπτή Εκτίμηση των Κινδύνων (ΓΕΚ) που σχετίζονται με όλες τις διεργασίες και άλλες δραστηριότητες του υποστατικού / της εγκατάστασης / της επιχείρησής σας (διαγράφεται ανάλογα) με βάση την οποία να καθορίζονται τα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την προστασία εργοδοτούμενων ή και άλλων προσώπων που επηρεάζονται.

Πρέπει να καθορίζονται με βάση τη γραπτή εκτίμηση για όλους τους κινδύνους από όλες τις δραστηριότητές σας, τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα ανά θέση εργασίας και ανά δραστηριότητα (μηχανήματα / εξοπλισμό / ουσίες / υποστατικά / εγκαταστάσεις / διεργασίες). Στη γραπτή εκτίμηση κινδύνων πρέπει να περιλαμβάνονται οι πηγές κινδύνου, τα πρόσωπα που επηρεάζονται (π.χ. χειριστές, συντηρητές, προσωπικό καθαρισμού, επισκέπτες), τα μέτρα που ήδη έχουν ληφθεί και τα πρόσθετα μέτρα (οργανωτικά και τεχνικά) που πρέπει να ληφθούν καθώς και τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή των μέτρων αυτών. Στα μέτρα αυτά πρέπει να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η παροχή εκπαίδευσης, η εγκατάσταση εξοπλισμού, οι μέθοδοι εργασίας καθώς και το υλικό ή ο εξοπλισμός προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί. Η εφαρμογή των μέτρων πρέπει να διασφαλίζεται μέσω διαδικασιών ή/και σχεδίου δράσης που καθορίζεται στο σύστημα διαχείρισης των κινδύνων.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας, η απαίτηση για ετοιμασία ΓΕΚ εφαρμόζεται σε όλα τα υποστατικά ανεξάρτητα του μεγέθους του υποστατικού ή του αριθμού των εργοδοτούμενων που εργοδοτούνται σε αυτά. Επίσης, επιβάλλεται η ύπαρξη και διάθεση της ΓΕΚ ακόμη και από τα αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα.

20. Μέσα διαφυγής

20.1 Κάθε χώρος εργασίας πρέπει να διαθέτει **επαρκή και κατάλληλα μέσα διαφυγής** (διαδρόμους, διόδους, οδούς και εξόδους) με την κατάλληλη σήμανση (πινακίδες) τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν, σε περίπτωση κινδύνου, ή άλλου επείγοντος περιστατικού, για την ασφαλή διαφυγή των εργαζομένων ή και άλλων προσώπων, χωρίς τα διαφεύγοντα πρόσωπα να εκτίθενται σε κίνδυνο. Θα πρέπει για τον σκοπό αυτό να διαφανεί, μέσα από την εκτίμηση των κινδύνων, κατά πόσο τα υφιστάμενα μέσα διαφυγής είναι ικανοποιητικά ή είναι αναγκαία η κατασκευή επιπρόσθετων οδών, διόδων, διαδρόμων, θυρών διαφυγής ή και επιπρόσθετων κλιμακοστασίων. Επιπρόσθετα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικοί όροι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου.

20.2 Στις περιπτώσεις όπου προβλέπονται κυκλικές ή ελικοειδείς σκάλες, οι οποίες αναμένεται θα χρησιμοποιούνται και ως μέσα διαφυγής από χώρο εργασίας, για να θεωρηθούν κατάλληλες και επαρκείς πρέπει τα σκαλοπάτια τους να έχουν:

(α) ελάχιστο μήκος 1,05 μέτρα,

(β) ελάχιστο πλάτος 31 εκατοστά στην εξωτερική τους πλευρά και

(γ) ελάχιστο πλάτος 14 εκατοστά στην εσωτερική τους πλευρά,

σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου και όπως αυτές εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

21. Θύρες κινδύνου

Οι θύρες κινδύνου που **οδηγούν έξω από το κτήριο**, πρέπει να ανοίγουν προς την κατεύθυνση της εξόδου (διαφυγής). Συστήνεται όπως οι θύρες κινδύνου εφοδιαστούν με σύρτη πανικού ή με άλλο σύστημα / μηχανισμό που να επιτρέπει το εύκολο και άμεσο άνοιγμά τους από την εσωτερική πλευρά του κτηρίου. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να είναι εφοδιασμένες με κατάλληλες πινακίδες. Οι συρόμενες και οι περιστρεφόμενες θύρες που προορίζονται ειδικά για θύρες κινδύνου απαγορεύονται.

22. Υλικά κατασκευής δαπέδων

Τα δάπεδα σε όλους τους χώρους εργασίας να κατασκευαστούν από κατάλληλα, αντιολισθητικά και μη υδροπερατά υλικά, ικανοποιητικής αντοχής που να έχουν ομαλή επιφάνεια.

23. Διαφανή τοιχώματα

Τα διαφανή τοιχώματα και ιδιαίτερα τα εντελώς υαλωτά τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα σε χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε διαδρόμους κυκλοφορίας, να επισημανθούν ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται κατάλληλα από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας.

24. Πυράντοχα και ικανοποιητικής αντοχής υλικά κατασκευής

Τα υλικά κατασκευής όλων των τοίχων, δαπέδων, σκαλών, παταριών, οροφών και εσωτερικών διαχωρισμών πρέπει να είναι πυράντοχα και ικανοποιητικής αντοχής. Η χρήση υλικών όπως οπτόπλινθων (τούβλων) / τσιμεντοσανίδων / γυψοσανίδων είναι προτιμητέα.

25. Εσωτερικές επιφάνειες

Οι εσωτερικές επιφάνειες των τοίχων και διαχωριστικών να επικαλυφθούν με κατάλληλα επιχρίσματα, έτσι ώστε να είναι λείες για να επιτρέπεται ο καθαρισμός ή και το βάψιμό τους.

26. Επιτρεπόμενο Ύψος

Το χαμηλότερο σημείο της οροφής δωματίου που χρησιμοποιείται ως χώρος εργασίας, δεν πρέπει να ευρίσκεται από το δάπεδο ή το πάτωμα σε ύψος μικρότερο από 2,60 μέτρα.

27. Διάδρομοι κυκλοφορίας

Οι διάδρομοι και τα κλιμακοστάσια (εάν υπάρχουν) πρέπει να έχουν **ικανοποιητικό πλάτος** που να επιτρέπει τη διακίνηση προσώπων και υλικών. Οι διάδρομοι πρέπει να έχουν ικανοποιητικό πλάτος που να επιτρέπει ανάλογα με την περίπτωση τη διακίνηση τροχοφόρων, ατόμων και υλικών. Συστήνεται όπως οι διάδρομοι και τα κλιμακοστάσια έχουν ελεύθερο πλάτος τουλάχιστον 1,10m.

28. Κλιμακοστάσια

Πρέπει να τοποθετηθεί κατάλληλο κιγκλίδωμα, καθαρού ύψους τουλάχιστον 1,10m με χειρολισθήρα, σε κάθε ανοικτή πλευρά του κάθε κλιμακοστασίου (όπου αυτό εφαρμόζεται). Στην περίπτωση που στα κιγκλιδώματα υπάρχουν ανοίγματα που επιτρέπουν την πτώση προσώπων διαμέσου αυτών πρέπει να τοποθετείται ενδιάμεσα προστατευτική ράβδος ή άλλο εμπόδιο.

Τα κλιμακοστάσια πρέπει να φέρουν κατάλληλους χειρολισθήρες σε κάθε πλευρά.

29. Προστασία από πτώση

Πρέπει να τοποθετηθεί κατάλληλο προπέτασμα ή άλλη ισοδύναμη διάταξη προστασίας έναντι πτώσης, σε ανοίγματα δαπέδων, οριζόντιων ή κεκλιμένων επιφανειών, τοίχων και γενικά κατακόρυφων επιφανειών (π.χ. εσωτερικά ή εξωτερικά παράθυρα, εσωτερικές ή εξωτερικές βεράντες, οροφές κτηρίου (περιμετρικά ή εσωτερικά)), όπου υπάρχει κίνδυνος πτώσης προσώπων από ύψος μεγαλύτερο από 2,00m. Το προστατευτικό προπέτασμα ή άλλη διάταξη προστασίας που αναφέρεται πιο πάνω πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστο 1,10m από το δάπεδο και όπου χρειάζεται να τοποθετείται ενδιάμεση προστατευτική ράβδος ή άλλο εμπόδιο, ώστε να μην δημιουργούνται ανοίγματα που να επιτρέπουν την πτώση προσώπων διαμέσου αυτών.

30. Θέσεις εργασίας σε ύψος

Θα πρέπει να προβλεφθούν ασφαλή και κατάλληλα μέσα πρόσβασης στις θέσεις εργασίας οι οποίες βρίσκονται σε ύψος, λαμβάνοντας υπόψη τη συχνότητα πρόσβασης, όπως σταθερές κλίμακες με κιγκλιδώματα ή/και ανελκυστήρες, καθώς επίσης και κατάλληλα αγκύρια ή/και άλλες διατάξεις για τη χρήση εξοπλισμού διάσωσης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

31. Αερισμός-Εξαερισμός

Πρέπει να διασφαλίζεται ικανοποιητικός αερισμός με φυσικά ή τεχνητά μέσα εξαερισμού σε κάθε χώρο του υποστατικού. Στους κλειστούς χώρους εργασίας (π.χ. γραφεία, αποθήκες, χώρους υγειονομικών διευκολύνσεων κ.λπ.) πρέπει να υπάρχει επαρκής νωπός αέρας. Στον συνημμένο Πίνακα 1 καθορίζεται ο ελάχιστος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα ανάλογα με τον τύπο του χώρου εργασίας. Όπου ο καθοριζόμενος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα δεν μπορεί να επιτευχθεί με φυσικό αερισμό, πρέπει να χρησιμοποιούνται τεχνητά μέσα ή συστήματα. Στους χώρους εργασίας όπου ο αερισμός γίνεται μόνο με φυσικά μέσα πρέπει να υπάρχουν θύρες ή παράθυρα που να ανοίγουν κατευθείαν στο ύπαιθρο. Οι θύρες και τα παράθυρα πρέπει να έχουν εμβαδό όχι μικρότερο από το ένα δέκατο (1/10) του εμβαδού του χώρου εργασίας και να είναι έτσι κατασκευασμένα που να ανοίγουν τουλάχιστον κατά το μισό εμβαδό τους.

32. Τοπικά συστήματα συλλογής και απομάκρυνσης αναθυμιάσεων, σκόνης, αιωρούμενων μικροσωματιδίων

Πρέπει να εγκατασταθούν, όπου χρειάζεται, κατάλληλα τοπικά συστήματα τεχνητού εξαερισμού για τη συλλογή και απομάκρυνση, εκτός του χώρου εργασίας, της σκόνης και των επικινδύνων ή οχληρών αναθυμιάσεων που πιθανόν να παράγονται στις διάφορες διεργασίες.

33. Θερμοκρασία

Η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού κατά τον χρόνο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που καταβάλλουν οι εργοδοτούμενοι. Ο συνημμένος Πίνακας 2 καθορίζει τα ανώτατα όρια ασφαλούς έκθεσης σε θερμότητα καθώς επίσης και τα όρια ανέσεως του ανθρώπινου οργανισμού (Διορθωμένη Ενεργό Θερμοκρασία). Ως εκ τούτου πρέπει να ληφθεί πρόνοια για την εγκατάσταση όπου χρειάζεται συστημάτων κλιματισμού (θέρμανσης, ή και ψύξης). Επίσης, μπορεί να ληφθούν μέτρα θερμομόνωσης του κτηρίου (π.χ. να γίνει επαρκής θερμομόνωση του εσωτερικού της οροφής με τη χρήση κατάλληλων πυράντοχων θερμομονωτικών υλικών) ή και άλλα κατάλληλα μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η διορθωμένη ενεργός θερμοκρασία στον χώρο εργασίας βρίσκεται μέσα στα όρια ανέσεως.

34. Επαρκής φωτισμός

Στους χώρους εργασίας και διακίνησης προσώπων να εξασφαλίζεται και να διατηρείται επαρκής και κατάλληλος φωτισμός, είτε φυσικός είτε τεχνητός. Ειδικότερα ο τεχνητός φωτισμός πρέπει να είναι ανάλογος με το είδος και τη φύση της εργασίας, να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση, να μη δημιουργεί υπερβολικές αντιθέσεις και εναλλαγές φωτεινότητας, να διαχέεται, κατευθύνεται και κατανέμεται σωστά. Στον συνημμένο Πίνακα 3, καθορίζεται η ελάχιστη ένταση φωτισμού σε Lux μετρούμενη στο οριζόντιο επίπεδο το ευρισκόμενο ένα μέτρο υπεράνω του εδάφους ή του δαπέδου, ανάλογα με τον τύπο του χώρου εργασίας.

35. Εφεδρικός φωτισμός

Σε όλα τα σημεία εξόδου διαφυγής καθώς και σ' άλλα κεντρικά σημεία των χώρων εργασίας, στα οποία ενδέχεται να βρίσκονται πρόσωπα τα οποία δεν θα έχουν ικανοποιητικό φωτισμό σε περίπτωση διακοπής της ηλεκτρικής ενέργειας, πρέπει να

τοποθετούνται συστήματα εφεδρικού φωτισμού έκτακτης ανάγκης, έτσι ώστε όλα τα πρόσωπα που βρίσκονται στα κτήρια να δύνανται να εγκαταλείψουν με ασφαλή τρόπο αυτά σε περίπτωση διακοπής της ηλεκτρικής ενέργειας. Στις διόδους και εξόδους κινδύνου, τόσο εντός των χώρων εργασίας όσο και στη διαδρομή από τους χώρους εργασίας διαμέσου των κλιμακοστασίων προς το ισόγειο των κτηρίου καθώς και στους χώρους στάθμευσης, να εγκατασταθεί εφεδρικός φωτισμός ικανοποιητικής έντασης ίσης ή μεγαλύτερης από 1 lux. Στους χώρους εργασίας υψηλού κινδύνου, πρέπει να εγκατασταθεί εφεδρικός φωτισμός ικανοποιητικής έντασης ίσης ή μεγαλύτερης από 15 lux ή 10% της έντασης του κανονικού (ανάλογα με την εκτελούμενη εργασία) φωτισμού.

36. Διευκολύνσεις

Οι ακόλουθοι όροι αφορούν τις διευκολύνσεις (υγειονομικές, καθαρισμού, αποδυτηρίων και λήψης γευμάτων), οι οποίες πρέπει να παρέχονται, για χρήση από τα πρόσωπα στην εργασία.

36.1. Υγειονομικές διευκολύνσεις

36.1.1 Στην περίπτωση που θα εργοδοτηθούν άνδρες και γυναίκες τότε πρέπει να κατασκευαστούν χωριστές υγειονομικές διευκολύνσεις για κάθε φύλο.

36.1.2 Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να έχουν κατάλληλη σήμανση, για κάθε φύλο.

36.1.3 Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να απομονωθούν από τους υπόλοιπους χώρους μέσω προθαλάμων και θυρών.

36.1.4 Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να εφοδιασθούν ανάλογα με το φύλο με ικανοποιητικό αριθμό αποχωρητηρίων και ουρητηρίων, που θα έχουν τα κατάλληλα διαχωριστικά παραπετάσματα τα οποία θα τα καθιστούν αθέατα και ατομικά. Οι διευκολύνσεις, ανάλογα με τον αριθμό των προσώπων στην εργασία καθορίζονται στον συνημμένο **Πίνακα 4**.

36.1.5 Όλοι οι θαλαμίσκοι των αποχωρητηρίων πρέπει να έχουν θύρες εφοδιασμένες με σύστημα αυτόματης επαναφοράς και παράθυρα που να ανοίγουν απευθείας προς το ύπαιθρο για επαρκή εξαερισμό, τουλάχιστον πέντε εναλλαγών αέρα την ώρα. Σε περίπτωση που είναι πρακτικώς αδύνατον να διασφαλίζεται φυσικός εξαερισμός με παράθυρα πρέπει να επιτυγχάνεται ο απαιτούμενος στον **Πίνακα 1** αριθμός εναλλαγών αέρα με τεχνητό εξαερισμό.

36.1.6 Απαγορεύεται η απευθείας επικοινωνία των χώρων υγειονομικών διευκολύνσεων με οποιαδήποτε αίθουσα εργασίας. Η επικοινωνία αυτή πρέπει να γίνεται μέσω προθαλάμων, διαδρόμων ή παραπετασμάτων.

36.2 Διευκολύνσεις καθαρισμού

36.2.1 Πρέπει να κατασκευαστούν κατάλληλοι χώροι καθαρισμού, των εργαζομένων, χωριστά για κάθε φύλο.

36.2.2 Στους χώρους καθαρισμού των εργαζομένων πρέπει να τοποθετηθεί και ικανοποιητικός αριθμός νιπτήρων, σύμφωνα με τον συνημμένο **Πίνακα 5**,

για τους εργοδοτούμενους που διακόπτουν την εργασία τους ταυτόχρονα, εκτός των θαλαμίσκων των αποχωρητηρίων.

36.2.3 Σε περίπτωση που επιβάλλεται από το είδος της δραστηριότητας ή από την υγιεινή (όπως έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες ή μόλυνση του δέρματος από επικίνδυνες, ερεθιστικές ή ρυπαντικές ουσίες) πρέπει να υπάρχουν κατάλληλα ντους με τρεχούμενο ζεστό και κρύο νερό απομονωμένα από τους υπόλοιπους χώρους των διευκολύνσεων καθαρισμού μέσω θυρών ή παραπετασμάτων. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να διατίθεται κατ' ελάχιστο ένα ντους ανά έξι εργαζόμενους που διακόπτουν ταυτόχρονα την εργασία τους.

36.2.4 Τα ντους πρέπει να απομονωθούν από τους υπόλοιπους χώρους των διευκολύνσεων καθαρισμού μέσω θυρών ή παραπετασμάτων.

36.2.5 Τα ντους και οι νιπτήρες πρέπει να εφοδιαστούν με ζεστό και κρύο νερό.

36.3 Αποδυτήρια

36.3.1 Όπου οι εργοδοτούμενοι πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας να τίθενται στη διάθεση των εργοδοτούμενων ξεχωριστά αποδυτήρια για άντρες και γυναίκες. Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι κοντά στον χώρο διευκολύνσεων καθαρισμού, να είναι εφοδιασμένα με καθίσματα και να διαθέτουν ατομικές ιματιοθήκες, χωρητικότητας τουλάχιστον 0,25m³ η κάθε μια και να είναι επαρκώς αεριζόμενες.

36.4 Χώρος γευμάτων

36.4.1 Όπου λόγω της φύσης της εργασίας που εκτελείται ή των ουσιών που χρησιμοποιούνται η λήψη γευμάτων ή η κατανάλωση τροφής εντός του χώρου εργασίας είναι επικίνδυνη για την υγεία των εργοδοτούμενων, πρέπει να διαμορφωθεί κατάλληλος χώρος λήψης γευμάτων. Στον χώρο λήψης γευμάτων να τοποθετηθούν τραπέζια με καθίσματα και νεροχύτης εφοδιασμένος με πόσιμο νερό, για τις ανάγκες όλων των προσώπων στην εργασία.

37. Ηλεκτρική εγκατάσταση

37.1 Η ηλεκτρική εγκατάσταση πρέπει να εκτελεστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας Έκδοσης του Βρετανικού Προτύπου BS7671, τους σχετικούς Κώδικες Πρακτικής για εναέρια ηλεκτρικά δίκτυα χαμηλής τάσης, τους Κυπριακούς Νόμους (Κεφ. 170 – 171) και Κανονισμούς για τον Ηλεκτρισμό (οι περί Ηλεκτρισμού Κανονισμοί του 1941 μέχρι 2004) και τους Γενικούς Όρους Παροχής Ηλεκτρικής Ενέργειας της ΑΗΚ για τον Ηλεκτρισμό. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει:

37.2 Να διασφαλιστεί ότι στο κτήριο θα υπάρχουν αναθεωρημένα ηλεκτρολογικά σχέδια της ηλεκτρικής εγκατάστασης όπως αυτή εγκρίθηκε από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (κατόψεις με συστήματα φωτισμού και μικρής ισχύος καθώς επίσης και ηλεκτρικά διαγράμματα του κάθε πίνακα διανομής του κτηρίου).

37.3 Να τοποθετηθούν καλύμματα στα κενά (μονωτήρες) στο εσωτερικό των πινάκων διανομής ηλεκτρισμού και κατάλληλες σημάνσεις των ταυτοτήτων των ηλεκτρικών κυκλωμάτων των ηλεκτρικών διακοπών της εγκατάστασης (στην οποία να

αναγράφεται ο εξοπλισμός ή το μέρος της εγκατάστασης το οποίο τροφοδοτούν) και του εξοπλισμού εργασίας (μηχανημάτων, εξοπλισμών κ.λπ.)

- 37.4** Τα ηλεκτρικά κυκλώματα που τροφοδοτούν φορητές ή κινητές συσκευές ή φορητό ή κινητό εξοπλισμό εργασίας μέσω ρευματοδοτών 13A πρέπει να είναι εφοδιασμένα με αυτόματους διακόπτες διαρροής (Residual Current Devices RCDs) αμπερομετρικού τύπου ψηλής ευαισθησίας, τουλάχιστον 30mA ή και μικρότερης ή με άλλες κατάλληλες συσκευές, για προστασία των εργοδοτούμενων ή και άλλων προσώπων από ηλεκτροπληξία.

Σε περίπτωση που η ηλεκτρολογική εγκατάσταση είναι σχεδιασμένη και κατασκευασμένη με άλλα συστήματα ή/και συσκευές προστασίας των προσώπων από άμεση ή έμμεση επαφή με τον ηλεκτρισμό τότε θα πρέπει να υποβληθεί στο αρμόδιο Επαρχιακό Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας σχετική βεβαίωση από αδειούχο ηλεκτρολόγο μελετητή που να βεβαιώνει, αφού μελετήσει και ελέγξει την εγκατάσταση ότι, τα συστήματα ή/και συσκευές αυτές παρέχουν το ίδιο επίπεδο προστασίας με αυτό που παρέχουν οι αυτόματοι αμπερομετρικοί διακόπτες διαρροής ψηλής ευαισθησίας.

38. Γεννήτρια

Σε περίπτωση που θα τοποθετηθεί γεννήτρια για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, πρέπει αυτή να εγκατασταθεί αφού πρώτα εξασφαλισθούν όλες οι απαιτούμενες άδειες από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ανεξάρτητα από τις άδειες αυτές η γεννήτρια και όλη η ηλεκτρική εγκατάσταση του υποστατικού πρέπει να γειωθούν αποτελεσματικά και να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων σε περίπτωση διαρροής ηλεκτρικού ρεύματος με την τοποθέτηση αυτόματου διακόπτη διαρροής (Residual Current Device) ευαισθησίας 30mA ή και μικρότερης.

39. Εξοπλισμός κατάσβεσης πυρκαγιάς

Οι χώροι εργασίας να εφοδιαστούν με επαρκή και κατάλληλο εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς ο οποίος να περιλαμβάνει οπωσδήποτε και φορητούς πυροσβεστήρες. Για τον αριθμό και το είδος του πυροσβεστικού εξοπλισμού που χρειάζεται θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικοί όροι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου. Ο εξοπλισμός αυτός πρέπει να είναι ευπρόσιτος, ευδιάκριτος και να υποδεικνύεται με κατάλληλη σήμανση.

40. Σύστημα συναγερμού

Ανάλογα με τις διαστάσεις, τη χρήση των κτηρίου, τον υπάρχοντα εξοπλισμό και τον μέγιστο αριθμό των προσώπων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, να εγκατασταθούν ανιχνευτές πυρκαγιάς και συστήματα συναγερμού, έτσι ώστε να ειδοποιούνται όλοι οι εργαζόμενοι ή και τα άλλα πρόσωπα, που πιθανόν να βρίσκονται στο κτήριο σε περίπτωση πυρκαγιάς ή άλλου επείγοντος περιστατικού. Σχετικά με τα συστήματα πυρανίχνευσης και αυτόματης πυρόσβεσης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικοί όροι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου. Στις περιπτώσεις όπου χρησιμοποιούνται ή αποθηκεύονται ποσότητες εύφλεκτων ουσιών πρέπει πάντοτε να τοποθετούνται ανιχνευτές πυρκαγιάς και συστήματα συναγερμού.

41. Αδειοδότηση Αποθηκεύσεων Πετρελαιοειδών

Σε περίπτωση που θα αποθηκεύονται πετρελαιοειδή στο υποστατικό θα πρέπει να ικανοποιούνται οι πρόνοιες της περί Πετρελαιοειδών νομοθεσίας ώστε να εξασφαλιστεί Άδεια Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών. Η Άδεια Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών απαιτείται για αποθηκεύσεις:

- (α) πετρελαιοειδών κλάσης Α (προϊόντα που είναι συνήθως γνωστά ως υγραέρια, βενζίνη αεροπλάνων, βενζίνη για κινητήρες, αργό πετρέλαιο και οποιοδήποτε άλλο πετρελαιοειδές με σημείο ανάφλεξης κάτω από 37,8 βαθμούς Κελσίου), όταν η αποθήκευση είναι πάνω από 18 λίτρα ή όταν η αποθήκευση είναι υγραέριο 450 λίτρα και πάνω,
- (β) πετρελαιοειδών κλάσης Β (προϊόντα που είναι συνήθως γνωστά ως καύσιμο αεριωθουμένων τύπου κηροζίνης, φωτιστικό πετρέλαιο, πετρέλαιο εσωτερικής καύσης / ντίζελ και οποιοδήποτε άλλο πετρελαιοειδές με σημείο ανάφλεξης όχι κάτω από 37,8 βαθμούς αλλά κάτω από 60 βαθμούς Κελσίου), όταν η αποθήκευση είναι πάνω από 455 λίτρα, και
- (γ) πετρελαιοειδών κλάσης Γ (προϊόντα που είναι συνήθως γνωστά ως πετρέλαιο θέρμανσης, ελαφρύ Μαζούτ, βαρύ Μαζούτ, καύσιμο ορυκτέλαιο και οποιοδήποτε άλλο πετρελαιοειδές με σημείο ανάφλεξης όχι κάτω από 60 βαθμούς Κελσίου), όταν η αποθήκευση είναι πάνω από 1137 λίτρα.

42. Αποθηκεύσεις και Εγκαταστάσεις Υγραερίου

Σε περίπτωση που στο υποστατικό θα γίνεται αποθήκευση υγραερίου, πρέπει επιπρόσθετα της περί Πετρελαιοειδών νομοθεσίας να τηρούνται οι αντίστοιχες πρόνοιες της περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία νομοθεσίας για το υγραέριο ως ακολούθως:

42.1 Για ποσότητες πέραν των 450 λίτρων πρέπει να εξασφαλιστεί Άδεια Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών.

42.2 Σε κάθε άλλη περίπτωση εφαρμόζονται ειδικότερα:

- (α) Το περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Κώδικας Πρακτικής για την Αποθήκευση Κυλίνδρων Υγραερίου - 2η Έκδοση) Διάταγμα του 2010 (Κ.Δ.Π. 176/2010), στην περίπτωση που στο υποστατικό θα αποθηκεύεται ή φυλάσσεται μόνο υγραέριο σε κυλίνδρους και δεν γίνεται οποιαδήποτε χρήση υγραερίου.
- (β) Το περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Κώδικας Πρακτικής για Μικρές Εγκαταστάσεις Υγραερίου) Διάταγμα του 2011 (Κ.Δ.Π. 201/2011), στην περίπτωση εγκαταστάσεων υγραερίου μόνο με κυλίνδρους, με μέγιστο αριθμό κυλίνδρων τους 3 και μέγιστη συνολική χωρητικότητα των κυλίνδρων τα 105 kg υγραερίου.
- (γ) Το περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Κώδικας Πρακτικής για τις Εγκαταστάσεις Υγραερίου) Διάταγμα του 2010 και 2014 (Κ.Δ.Π. 530/2010 και Κ.Δ.Π. 517/2014), σε εγκαταστάσεις υγραερίου με:
  - ελάχιστο αριθμό κυλίνδρων υγραερίου τους 4 και μέγιστο τους 20 και μέγιστη συνολική χωρητικότητα των κυλίνδρων υγραερίου τα 500 kg.

- δεξαμενές υγραερίου με συνολική χωρητικότητα των δεξαμενών υγραερίου μικρότερη από 200 m³.

Σημειώνεται ότι οι πιο πάνω αριθμητικές αναφορές σε κυλίνδρους υγραερίου περιλαμβάνουν τόσο τους πλήρεις όσο και τους κενούς κυλίνδρους.

Ο Κώδικας Κ.Δ.Π. 530/2010 προβλέπει ότι για εγκαταστάσεις υγραερίου που σχεδιάζονται με περισσότερους από 20 κυλίνδρους, ή όταν η χωρητικότητα των κυλίνδρων θα υπερβαίνει τα 500 kg πρέπει υποχρεωτικά να χρησιμοποιείται δεξαμενή κατάλληλου μεγέθους.

- (δ) Το περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Κώδικας Πρακτικής για την Πυροπροστασία Εγκαταστάσεων με Υγραέριο) Διάταγμα του 2014 (Κ.Δ.Π. 522/2014, 21.11.2014).

42.3 Οι δεξαμενές αποθήκευσης υγραερίου εντός του εδάφους πρέπει να προστατεύονται από τη διάβρωση με κατάλληλη εποξειδική επίστρωση και καθοδική προστασία με σύστημα εξωτερικού ρεύματος (impressed current cathodic protection), το οποίο θα πρέπει να επιτηρείται.

42.4 Η αποθήκευση ή η χρήση υγραερίου σε υπόγειο χώρο απαγορεύεται.

43. Ανελκυστήρας

43.1 Στην περίπτωση που στο υποστατικό θα εγκατασταθεί νέος ανελκυστήρας, αυτός πρέπει να συμμορφώνεται με τις πρόνοιες των περί των Βασικών Απαιτήσεων (Ανελκυστήρες και Κατασκευαστικά Στοιχεία Ασφάλειας Ανελκυστήρων) Κανονισμών του 2016 (Κ.Δ.Π. 309/2016, 4.11.2016). Ο ανελκυστήρας πρέπει να φέρει σήμανση CE, να συνοδεύεται από οδηγίες χρήσης και συντήρησης στην ελληνική, καθώς και από τη Δήλωση ΕΕ Συμμόρφωσης που εκδίδει ο Εγκαταστάτης του ανελκυστήρα.

43.2 Στην περίπτωση ανελκυστήρα που προορίζεται για χρήση από μειονεκτούντα άτομα, ο ανελκυστήρας πρέπει, μεταξύ άλλων, να ικανοποιεί το εναρμονισμένο πρότυπο EN 81-70: 2003 με τίτλο «Κανόνες ασφάλειας για την κατασκευή και την εγκατάσταση ανελκυστήρων - Ειδικές εφαρμογές για ανελκυστήρες επιβατών και αγαθών – Μέρος 70: Προσιότητα σε ανελκυστήρες ατόμων περιλαμβανομένων ατόμων με ειδικές ανάγκες», όπως αυτό εκάστοτε τροποποιείται.

Το πιο πάνω πρότυπο καθορίζει ανάμεσα σε άλλα, ότι η θύρα του ανελκυστήρα πρέπει να είναι αυτόματη ηλεκτρικά συρόμενη και να έχει καθαρό άνοιγμα 0,8 m και οι εσωτερικές διαστάσεις του θαλάμου πρέπει να είναι τουλάχιστον:

- (α) 1,25 m βάθος x 1,0 m πλάτος για ένα αναπηρικό τροχοκάθισμα,
- (β) 1,4 m βάθος x 1,1 m πλάτος για ένα αναπηρικό τροχοκάθισμα μαζί με συνοδό,
- (γ) 1,4 m βάθος x 2 m πλάτος για ένα αναπηρικό τροχοκάθισμα και άλλους χρήστες του ανελκυστήρα.

Η ακρίβεια στάσης του θαλάμου όταν ο ανελκυστήρας ακινητοποιείται στον όροφο πρέπει να είναι +/- 10 mm.

43.3 Ο ανελκυστήρας που είναι εγκατεστημένος και λειτουργεί στο υποστατικό πρέπει να συμμορφώνεται με τις πρόνοιες των περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Λειτουργία, Συντήρηση και Έλεγχος Ανελκυστήρων) Κανονισμών του 2012 (Κ.Δ.Π. 533/2012) όπως αυτοί τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Η συμμόρφωση τεκμηριώνεται με:

- (α) την Έκθεση Ελέγχου Ανελκυστήρα που εκδίδει Εξουσιοδοτημένος Ελεγκτής Ανελκυστήρα και
- (β) τη σήμανση «ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ: ΕΠΙΤΥΧΗΣ» εντός του θαλάμου του ανελκυστήρα.

44. Κυλιόμενες Σκάλες

Κάθε κυλιόμενη σκάλα πρέπει να:

- (α) Πληροί τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας μηχανημάτων
- (β) Διαθέτει Σήμανση CE από τον κατασκευαστή και
- (γ) Συνοδεύεται από (β1) Δήλωση ΕΚ Συμμόρφωσης και (β2) Οδηγίες Χρήσης στην Ελληνική.

45. Πόρτες γκαράζ που ανοίγουν με πηγή ενέργειας διαφορετική από αυτή του ανθρώπου (π.χ. αυτόματες, τηλεχειριζόμενες, αλλά όχι χειροκίνητες)

Κάθε πόρτα γκαράζ πρέπει να:

- (α) Πληροί τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας μηχανημάτων
- (β) Διαθέτει Σήμανση CE από τον κατασκευαστή και
- (γ) Συνοδεύεται από (β1) Δήλωση ΕΚ Συμμόρφωσης και (β2) Οδηγίες Χρήσης στην Ελληνική.

46. Σήμανση

Στους χώρους εργασίας πρέπει να παρέχεται και να εξασφαλίζεται η ύπαρξη κατάλληλης σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας. Η σήμανση να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υπόδειξη των διόδων διαφυγής, των εξόδων κινδύνου, των θέσεων του πυροσβεστικού εξοπλισμού και των κουτιών πρώτων βοηθειών κ.λπ. Σχετικό φυλλάδιο με τη μορφή των διαφόρων σημάτων όπως αυτά ορίζονται στους περί Ελαχίστων Προδιαγραφών για τη Σήμανση Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Κανονισμούς του 2000 (Κ.Δ.Π. 212/2000) υπάρχει στις εκδόσεις του ΤΕΕ που βρίσκονται στην ιστοσελίδα.

47. Εύφλεκτες ουσίες

47.1 Σε περίπτωση που θα χρησιμοποιούνται εύφλεκτες ουσίες οι ουσίες αυτές πρέπει να φυλάσσονται είτε μέσα σε πυράντοχη αποθήκη είτε σε κατάλληλες δεξαμενές είτε σε άλλο ασφαλή χώρο εκτός οποιουδήποτε υποστατικού ή εγκατάστασης όπου υπάρχουν πρόσωπα. Η αποθήκη με εύφλεκτα υλικά δεν πρέπει να είναι σε τέτοια θέση που να θέτει σε κίνδυνο τις οδούς ή τις εξόδους κινδύνου από τους χώρους εργασίας σε περίπτωση εκδήλωσης πυρκαγιάς. Η αποθήκη αυτή δεν πρέπει να

επικοινωνεί καθόλου με τους χώρους εργασίας αλλά να έχει θύρα που να ανοίγει στην αυλή ή σε ανοικτό εξωτερικό χώρο.

47.2 Στην πυράντοχη αποθήκη πρέπει να υπάρχει σύστημα πυρανίχνευσης που να συνδέεται με σύστημα συναγερμού. Η αποθήκη πρέπει επίσης να έχει κατάλληλο αερισμό. Συστήνεται όπως, τα σημεία εξαερισμού τοποθετούνται ψηλά, κοντά στην οροφή και χαμηλά, κοντά στο δάπεδο. Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να αποθηκεύονται στον ίδιο χώρο μη συμβατές χημικές ουσίες ή άλλα υλικά. Ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός στην πυράντοχη αποθήκη πρέπει να είναι κατάλληλου τύπου με την κατάλληλη σήμανση Ex ή ex. Επίσης, όλες οι μεταλλικές κατασκευές καθώς και ο μεταλλικός οπλισμός στα δομικά στοιχεία από οπλισμένο σκυρόδεμα όπως π.χ. στο δάπεδο ή στην οροφή της αποθήκης, πρέπει να γειωθούν κατάλληλα, έτσι, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία στατικού ηλεκτρισμού. Στην περίπτωση που θα αποθηκεύονται ουσίες με υγρή μορφή πρέπει να υπάρχει σύστημα συλλογής τυχόν διαρροών και συλλογή τους σε στεγανά φρεάτια.

48. Εκρήξιμες Ατμόσφαιρες

Όταν στο υποστατικό υπάρχει η πιθανότητα δημιουργίας εκρήξιμης ατμόσφαιρας θα πρέπει να καταρτιστεί «Έγγραφο Προστασίας από Εκρήξεις» (μελέτη ATEX). Με βάση το έγγραφο αυτό θα πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα τεχνικά ή/και οργανωτικά μέτρα ώστε όλες οι εργασίες και ειδικά οι εργασίες που μπορεί να επηρεαστούν ή να επηρεάσουν τις εκρήξιμες ατμόσφαιρες, να διεξάγονται με ασφάλεια.

49. Μηχανήματα με μηχανές εσωτερικής καύσης (π.χ. περνοφόρα)

Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται μηχανήματα με μηχανές εσωτερικής καύσης (όπως π.χ. περνοφόρα) μέσα στα κτήρια, θα πρέπει να εγκατασταθούν κατάλληλα συστήματα καθαρισμού των καυσαερίων που παράγονται ή τα μηχανήματα αυτά να αντικατασταθούν με άλλα ηλεκτροκίνητα.

50. Θόρυβος

Σε περίπτωση που στο υποστατικό θα εγκατασταθούν μηχανές οι οποίες κατά τη λειτουργία τους δυνατό να προκαλούν θόρυβο, πρέπει να τοποθετηθούν κατάλληλα συστήματα για τη μείωση του παραγόμενου θορύβου καθώς και της διάδοσης του, έτσι, ώστε η ημερήσια έκθεση των εργαζομένων να μην υπερβαίνει τα 87 dB(A) επί οκταώρου βάσεως.

51. Μειονεκτούντα πρόσωπα

Στην περίπτωση που θα εργοδοτηθούν και μειονεκτούντα πρόσωπα, τότε, πρέπει να προβλεφθούν και να διαρρυθμιστούν, ανάλογα με τις ανάγκες αυτών των προσώπων, κατάλληλες θύρες, διάδρομοι, κλιμακοστάσια, διευκολύνσεις (καθαρισμού και υγειονομικές).

52. Αντικεραυνική Προστασία

Εκεί όπου επιβάλλεται λόγω της φύσεως του κτηρίου (π.χ. μεγάλο ύψος), ή των χαρακτηριστικών της εγκατάστασης, θα πρέπει να εγκαθίσταται κατάλληλη και επαρκής αντικεραυνική προστασία.

53. Χώρος χρήσης και φόρτισης περονοφόρων

Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται μηχανήματα φορτοεκφορτώσης με μηχανές εσωτερικής καύσης μέσα στα κτήρια όπως περονοφόρα οχήματα, θα πρέπει να εγκατασταθούν κατάλληλα συστήματα καθαρισμού των καυσαερίων που παράγονται ή τα μηχανήματα αυτά να αντικατασταθούν με άλλα ηλεκτροκίνητα σύμφωνα με τον πιο πάνω Όρο που αφορά τα τοπικά συστήματα συλλογής και απομάκρυνσης αναθυμιάσεων, σκόνης, αιωρούμενων μικροσωματιδίων.

Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται ηλεκτροκίνητα μηχανήματα φορτοεκφορτώσης, τότε πρέπει να υπάρχει κατάλληλος χώρος φόρτισης των συσσωρευτών τους.

54. Αποβάθρες φόρτωσης

Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης πρέπει να είναι κατάλληλες για τις διαστάσεις των μεταφερόμενων φορτίων και να διαθέτουν τουλάχιστον μία έξοδο. Επίσης, πρέπει να λαμβάνονται επαρκή και κατάλληλα μέτρα για προστασία έναντι πτώσης σύμφωνα με τον πιο πάνω Όρο που αφορά την προστασία από πτώση.

Οι αποβάθρες φόρτωσης που υπερβαίνουν τα 15 μέτρα μήκος πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον μία έξοδο σε κάθε άκρο. Οι εξοδοι αυτές μπορεί να είναι μόνιμες κλίμακες ή κεκλιμένα επίπεδα.

55. Χώρος Φόρτισης συσσωρευτών

Ο χώρος φόρτισης των συσσωρευτών υγρού τύπου (μπαταρίες) πρέπει να γίνεται σε ξεχωριστό δωμάτιο και οι αναθυμιάσεις να απομακρύνονται με κατάλληλου τύπου σύστημα συλλογής και απαγωγής τους σύμφωνα με τον πιο πάνω Όρο που αφορά τα τοπικά συστήματα συλλογής και απομάκρυνσης αναθυμιάσεων, σκόνης, αιωρούμενων μικροσωματιδίων. Στον χώρο αυτό, ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός θα πρέπει να είναι αντιακρηκτικού τύπου και κατάλληλα γειωμένος για να αποφεύγεται ο κίνδυνος ανάφλεξης ή και έκρηξης. Ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός θα πρέπει επίσης να διαθέτει την κατάλληλη σήμανση (Ex).

Επίσης όλες οι μεταλλικές κατασκευές καθώς και ο μεταλλικός οπλισμός στα δομικά στοιχεία από οπλισμένο σκυρόδεμα όπως π.χ. στο δάπεδο ή στην οροφή του εν λόγω δωματίου, πρέπει να γειωθούν κατάλληλα, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία στατικού ηλεκτρισμού.

56. Ψυκτικοί θάλαμοι

Σε περίπτωση που θέσεις εργασίας βρίσκονται υπό την επίδραση πολύ υψηλών ή πολύ χαμηλών θερμοκρασιών πρέπει να υπάρχουν ειδικοί χώροι, προθάλαμοι στους οποίους η θερμοκρασία είναι κατάλληλη, έτσι ώστε οι εργοδοτούμενοι να μπορούν να προσαρμόζονται σταδιακά στην πολύ υψηλή ή πολύ χαμηλή θερμοκρασία που τυχόν επικρατεί στη θέση εργασίας τους σε σχέση με την επικρατούσα θερμοκρασία στον εξωτερικό ή εσωτερικό χώρο.

57. Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας

Στους Χώρους Εργασίας πρέπει για κάθε διαρκώς παρευρισκόμενο εργοδοτούμενο να υπάρχει ελάχιστος χώρος ως εξής:

- (α) 12 κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον καθιστική απασχόληση,
- (β) 15 κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον ελαφρά σωματική απασχόληση,
- (γ) 18 κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον βαριά σωματική απασχόληση.

Ο παραπάνω όγκος προσαυξάνεται ανάλογα με τις περιπτώσεις που παράλληλα με τους μόνιμα απασχολημένους παραμένουν και άλλα πρόσωπα. Στην εκτίμηση του κυβισμού δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το διάστημα σε ύψος άνω των 4,00 μέτρων.

ΕΚΔΟΣΗ: ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΑΕΡΙΣΜΟΣ-ΕΞΑΕΡΙΣΜΟΣ

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 6]

<u>Τύπος Χώρου Εργασίας</u>	Ελάχιστος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα
Μεγάλος (περιλαμβανομένων αποθηκών, διαδρόμων, δωματίων με ύψος εσωτερικής οροφής μεγαλύτερο των πέντε μέτρων)	1-2
Ανοικτός (περιλαμβανομένων εργαστηρίων επιδιορθώσεως, χώρων αποθηκείσεως, αποδυτηρίων)	3-5
Κλειστός (περιλαμβανομένων μηχανουργείων, δωματίων λεβήτων και μηχανοστασίων, δωματίων καθαρισμού και αποχωρητηρίων, χυτηρίων, μαγειρείων, εστιατορίων).	5-8
Ειδικός (περιλαμβανομένων πλυντηρίων, στεγνοκαθαριστηρίων, αρτοποιειών, εσωτερικών δωματίων όπου εκτελούνται βαριές εργασίες)	10-15

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 7]

Α. Ανώτατα Όρια Ασφαλούς Εκθέσεως σε Θερμότητα

Φόρτος Εργασίας	Διορθωμένη Ενεργός Θερμοκρασία (°C)
Καθιστική Εργασία (2.6 Kcal/Kg/h)	30.0
<i>Ελαφρός – Ενδιάμεσος</i> (4.3 Kcal/Kg/h)	28.0
Βαρύς (6.0 Kcal/Kg/h)	26.5

Β. Όρια Ανέσεως

Όρια Ανέσεως	Διορθωμένη Ενεργός Θερμοκρασία (°C)
Κάτω όριο	15.5
Άνω όριο	26.7

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΦΩΤΙΣΜΟΣ**

**Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004**

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 8]

Απαιτούμενη Διακριτικότητα	Τύπος χώρου εργασίας	Ελάχιστη Ένταση φωτισμού σε Lux
Ανεπαίσθητος	Εξωτερικός (περιλαμβανομένων δρόμων, αυλών ή χώρων με εφεδρικό φωτισμό εκτάκτου ανάγκης)	20
Πολύ μικρή	Μεγάλος και ανοικτός (περιλαμβανομένων αποθηκών, διαδρόμων και κλιμάκων)	50
Μικρή	Μικρός και ανοικτός (περιλαμβανομένων χώρων συσκευασίας, δωματίων λεβήτων και δωματίων καθαρισμού)	100
Μέτρια	Ενδιάμεσος (περιλαμβανομένων αρτοποιείων, μηχανουργείων και καταστημάτων)	200
Μεγάλη	Ειδικός (περιλαμβανομένων εργαστηρίων, δωματίων ελέγχου και γραφείων)	500
Πολύ μεγάλη	Ιδιάζων (περιλαμβανομένων σχεδιαστηρίων, χώρων κατασκευής και επιδιορθώσεως ωρολογίων και ραφείων όπου εκτελούνται λεπτής φύσεως συρραφές)	1000

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ**

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 20]

ΑΡΡΕΝΩΝ

Αριθμός αρρένων, εργοδοτούμενων κατά τον αυτό χρόνο	Ελάχιστος αριθμός υγειονομικών διευκολύνσεων	
	Αποχωρητήρια	Ουρητήρια
Έως 15	1	1
Έως 25	1	2
Έως 50	2	3
Έως 75	3	4
Ανά 35 επί πλέον	1	1

ΘΗΛΕΩΝ

Αριθμός θηλέων, εργοδοτούμενων κατά τον αυτό χρόνο	Ελάχιστος αριθμός αποχωρητηρίων
Έως 15	1
Έως 30	2
Έως 50	3
Έως 70	4
Ανά 30 επί πλέον	1

**ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ**

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

Παράρτημα Ι, Παράγραφος 19]

<u>Αριθμός εργοδοτούμενων που διακόπτουν την εργασία ταυτόχρονα</u>	<u>Ελάχιστος αριθμός νιπτήρων</u>
Έως 7	1
Έως 14	2

Ανά 10 επί πλέον	1
------------------	---

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

Αρ. Φακ. : 5.33.9
Αρ. Τηλ. : 22806657
Αρ. Φαξ : 22498910

23 Μαρτίου 2022

Κο. Ηρακλή Παπαχρίστου
Δασουπόλεως 3, 2ος όροφος
2015 Στρόβολος

ΤΜΗΜΑ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
1428 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

η σε σε σε σε
η λουτα

μ
24/3

ΠΑΦ/Δ17/2021 – Κτιριακές εγκαταστάσεις Σχολής Διοίκησης Τουρισμού,
Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου
Κύπρου στον Δήμο Πάφου (ενορία Αγ. Θεοδώρου)
Φ./Σχ. 0/2-148-349, Τμ. 2, Αρ. τεμ. 1641
(Διαδικασία Εξασφάλισης Διαβουλεύσεων
πριν την Υποβολή Αίτησης για Πολεοδομική Άδεια)

Αναφέρομαι στην αίτηση για διαβουλεύσεις με αριθμό ΠΑΦ/Δ17/2022 που υποβάλατε στο Τμήμα μου στις 22 Μαρτίου 2022 σχετικά με την πιο πάνω προτεινόμενη ανάπτυξη και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Η προτεινόμενη ανάπτυξη αφορά σε ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων που θα στεγάσουν την Σχολή Διοίκησης Τουρισμού, Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου κτηρίου.
- (β) Για την εξυπηρέτηση της ανάπτυξης προτείνονται συνολικά 96 χώροι στάθμευσης οχημάτων οι οποίοι κατανέμονται ως εξής:
- i) 74 χώροι στάθμευσης εντός του τεμαχίου της ανάπτυξης, οι οποίοι κατανέμονται σε 23 στο ισόγειο επίπεδο και 51 στο υπόγειο.
  - ii) 22 χώροι στάθμευσης στο γειτονικό τεμάχιο με αρ. 3684, Φ/Σχ 51/030.506, Τμ. 1 βορειοδυτικά της ανάπτυξης, επί της οδού Θησέως. Σημειώνεται ότι η λειτουργική σύνδεση του τεμαχίου αυτού με την ανάπτυξη επιτυγχάνεται διαμέσου υφιστάμενου πεζοδρόμου που συνδέει τις οδούς Θησέως και Παναγίας Παντάνασσας.
- (γ) Στα σχέδια που υποβλήθηκαν προτείνεται χώρος για στάθμευση οχημάτων τροφοδοσίας στο ισόγειο επίπεδο.
- (δ) Προτείνονται επίσης 10 χώροι στάθμευσης ποδηλάτων στο υπόγειο επίπεδο, πλησίον των οποίων προτείνονται και υποδομές χώρων υγιεινής, ντους και αποδυτηρίων, κάτι το οποίο αντιμετωπίζεται θετικά από το Τμήμα μου αφού συμβάλλει στην ενθάρρυνση της χρήσης των μέσων βιώσιμης κινητικότητας από τους χρήστες της ανάπτυξης.

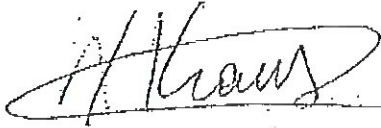
- (ε) Το υπό ανάπτυξη τεμάχιο εφάπτεται της οδού Αμπελοκήπων και της οδού Παναγίας Παντάνασσας. Επί της οδού Παναγίας Παντάνασσας προτείνονται οι 2 αμφίδρομες οχηματικές προσβάσεις της ανάπτυξης, η μία εκ των οποίων οδηγεί στον υπόγειο χώρο στάθμευσης και η δεύτερη στον ισόγειο.
- (στ) Κατά μήκος του άξονα των οδών Κινύρα/ Αμπελοκήπων/ Ανεξαρτησίας έχει ετοιμαστεί Ρυθμιστικό Σχέδιο από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και αναβάθμιση του κυκλικού κόμβου στη συμβολή των οδών Αμπελοκήπων/ Αλεξάνδρου Παπάγου / Ανεξαρτησίας.

2. Με βάση τα πιο πάνω και σε περίπτωση που προβείτε στην υποβολή αίτησης για εξασφάλιση Πολεοδομικής Άδειας, παρακαλώ όπως ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- (α) Ο αριθμός των χώρων στάθμευσης να εξυπηρετεί τις πραγματικές ανάγκες της ανάπτυξης, προς ικανοποίηση της Πολεοδομικής Αρχής.
- (β) Οι υποδομές για εξυπηρέτηση των ΑμεΑ (διαστάσεις θέσεων στάθμευσης, κλίσεις δαπέδου, οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση κ.λπ.) να ικανοποιούν τις πρόνοιες της Κανονιστικής Διοικητικής Πράξης ΚΔΠ 262/2018 του Περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου.
- (γ) Σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμου του 2006 (142(Ι)/2006) (το άρθρο 9Δ του εν λόγω Νόμου, είναι σχετικό), θα πρέπει:
- i) να εγκατασταθεί τουλάχιστον ένα σημείο επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, καθώς και
  - ii) να εγκατασταθεί υποδομή καλωδίωσης (δηλ. αγωγών διέλευσης ηλεκτρικών καλωδίων) κατάλληλων διαστάσεων για τουλάχιστον έναν χώρο στάθμευσης ανά πέντε, ώστε να καταστεί δυνατή μελλοντικά η εγκατάσταση σημείων επαναφόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα.
- (δ) Συστήνεται όπως εντός της ανάπτυξης δημιουργηθεί χώρος για στάθμευση μοτοσυκλετών, με την απαραίτητη υποδομή για την ασφαλή φύλαξη τους.
- (ε) Συστήνεται όπως οι μελετητές στον σχεδιασμό τους προνοήσουν για το ενδεχόμενο ανάγκης επέκτασης των χώρων στάθμευσης, για ποδήλατα μελλοντικά, είτε στον ίδιο χώρο στο υπόγειο επίπεδο ή σε κοντινή απόσταση από τους χώρους υγιεινής/ αποδυτηρίων/ ντους.
- (στ) Να παραχωρηθεί η προβλεπόμενη ρυμοτομία και με έξοδα των αιτητών να κατασκευαστούν / συμπληρωθούν/ επισκευαστούν τα προβλεπόμενα πεζοδρόμια με τις ράμπες ΑμεΑ όπου χρειάζεται, σύμφωνα με τα πρότυπα του Τμήματος Δημοσίων Έργων και προς ικανοποίηση της Τοπικής Αρχής (Δήμο Πάφου).
- (ζ) Σημειώνεται ότι η προώθηση του πιο πάνω Ρυθμιστικού Σχεδίου (βλ. παρ. (στ)) θα συμβάλει σημαντικά στην αναβάθμιση του επιπέδου οδικής ασφάλειας και λειτουργικότητας της οδού Αμπελοκήπων η οποία θα εξυπηρετεί την ανάπτυξη.
- (η) Μέχρι την υλοποίηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου αλλά πριν τη λειτουργία της ανάπτυξης, είναι σημαντικό να προωθηθεί η προτεινόμενη διάβαση πεζών τύπου «ZEBRA» στην οδό Αμπελοκήπων για εξυπηρέτηση της ανάπτυξης (βλ. αρ. σχεδίου Α102). Το ακριβές σημείο της διάβασης πεζών να καθορισθεί επιτόπου σε συνεργασία με την Αστυνομική Διεύθυνση Πάφου και τον Δήμο Πάφου. Η πρόταση αυτή να τεθεί ενώπιον της Τεχνικής Επιτροπής του Κεντρικού Φορέα Επίλυσης Κυκλοφοριακών Προβλημάτων για έγκριση και μετά την έγκριση να υλοποιηθεί από τους αιτητές. Οι αιτητές να μεριμνήσουν για την

προώθηση όλων των ενεργειών που απαιτούνται και να αναλάβουν το κόστος για την υλοποίηση της διάβασης πεζών.

- (θ) Συστήνεται όπως οι αιτητές διαβουλευτούν και με την Διεύθυνση Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων σχετικά με την εξυπηρέτηση της ανάπτυξης από τις αστικές συγκοινωνίες (λεωφορεία).

Χαράλαμπος Κάης
για Διευθυντή
Τμήματος Δημοσίων Έργων

- Κοιν: - Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων
(υπόψη Δ/σης Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών, σχετική η παρ. 2 (θ))
- Πρώτη Εκτελεστικό Μηχανικό (Μ)
- Επαρχιακό Μηχανικό Δημοσίων Έργων Πάφου